

Z NAŠICH REVUÍ

Vojensko-technické zprávy.

Ročník IV. (1927), č. 9.

Úvodní článek je o polním opevnění u Zborova od škpt. Mlčocha. Obrannému plánu u Zborova věnovala rak. armáda značnou péči, neboť chránil dvě hlavní komunikace: dráhu a silnici na Lvov.

O obranné posici u Zborova pracovalo rakouské vojsko již od roku 1915. Hlavní posice měla důkladně vybudované zákopy polních stráží a mimo to další tři zákopy. V prvním zákopu byla vlastní osádka, v druhém a v třetím zálohy. Nejdůležitějším byla Mogila (kota 394) s výběžkem, t. zv. českým nosem, dále kota 392 a 385. Četná kulometná hnízda s betonovými kryty tvořila páteř obranné linie, opatřené střeleckými zákopy, hlubokými 2—3 m. Drátěné překážky, minová pole a vličí jámy zesilovaly opevnění. O tom, jak se cítilo rakouské vojsko bezpečným v těchto zákopech, svědčil hrdý nápis: Kdo dobude těchto zákopů, stane se pánem Rakouska. A nápis nezklamal!

Plk. Berger, velitel žen. učiliště, dokončuje svou zevrubnou recenzi o knize gen. v. v. Míška „Boj o řeky“. Rozvádí jednotlivé kapitoly knihy a podává k názoru gen. v. v. Míška své názory i přirovnává je s našimi předpisy. Recenze je cenným vodítkem pro všechny ty, kteří knihu gen. v. v. Míška, jednoho z nejpovolanějších odborníků vodní služby, chtějí studovati. Kniha není jen napsána pro důstojníky žen. vojska, ale ježto uvádí příklady přechodů přes řeky ze světové války a neopomíjí poukazovati na součinnost všech zbraní, je instruktivní pro všechny důstojníky.

Ukazuje zejména, jak nutná je těsná spolupráce všech zbraní a služeb při násilných přechodech.

Škpt. Pokorný dokončuje svou stať z předešlého čísla o zvukoměricích přístrojích a o jejich vývoji. Ne-

přímá dělostřelecká střelba zevšeobecně v rusko-japonské válce. U Port Arturu bylo po prvé použito systému zvukoměrického. Zvukoměřictvím se stanoví vzdálenost ukrytých baterií, neboť se jím zjistí časové rozdíly, kdy dosáhne zvuková vlna odstřelu několika naslouchajících stanic, jež jsou v terénu podle určitého systému rozloženy. Velikou pozornost zvukoměřictví věnovala armáda francouzská i rakouská, kdežto armáda německá teprve až od roku 1917. — Škpt. Pokorný popisuje jednotlivé zvukoměrické přístroje, a to francouzský, TM16, náš zvukoměrný přístroj (fonometr) a anglický přístroj, o nichž však podrobněji se zmiňovati nelze.

Dále se pojednává krátce o zvukoměřictví v italské armádě, jež spoléhá na poslech pozorovatele (metoda subjektivní), tudíž zůstává co do přesnosti za stroji jiných armád. U nás rovněž pracuje zvukoměrná četa metodou subjektivní tříhodinkovou. Náš fonometr vz. 26 je konstrukce někdejšího asistenta fysik. ústavu Karlovy univerzity dr. Šafránka a předčí v mnohém přístroje cizozemské.

Kpt. inž. dr. Seifert popisuje pískovou zkoušku ke klasifikaci rozbušek. Drtivost rozbušky touto nepřímou metodou se zkouší tím způsobem, že se rozbuška nechá detonovati v písku určité velikosti zrna. Drcením písku se získá zrno menší velikosti, jehož velikost a váha se určuje tříděním sílou sít. Autor v tabulce udává výsledky 2 g ženijních rozbušek fulminátových a žen. rozbušek tritolových vz. 25 v písku adersbašském a poukazuje na některé nedostatky této zkoušky.

Hlídkové stati obsahují článek kpt. Honsnejmana o automobilních kompresorech, jimiž se výbušná směs přivádí pod tlakem do válců motoru. Spálením většího množství hořlaviny v každém válci uvolní se větší množství tepla a tím se zvýší výkon mo-

toru, aniž je třeba zvětšovat obsah válečků.

Skvělé výsledky závodních automobilních motorů, vybavených kompresory, přiměly poslední dobou všechny továrny, aby zavedly výrobu svých vlastních kompresorů. Autor popisuje dále princip automobilních kompresorů a podává ukázky některých konstrukcí a umístění kompresorů.

Dále je tu stručná zmínka o zákonu o silničním fondu, jenž byl nedávno sněmovnou schválen a jimž se mají opatřit finanční prostředky pro postupně zlepšení silnic, hlavně těch, které mají význam pro dálkovou dopravu.

Jak velké jsou výdaje na silnice, je zřejmé z toho, že na rok 1927 je v rozpočtu 398,218,000 Kč, a ty daleko nepostačují. Silniční fond bude dotován z nově zavedené daně z motorových vozidel a z dávky jízdného za osobní dopravu autobusy. Postup, v jakém se bude díti úprava silnic, stanoví se za součinnosti silniční rady, nejvýše 24členné, jmenované ze zástupců odborníků, zúčastněných ministerstev, samosprávných svazků a zájemníků vždy na 3 leta ministerstvem veřejných prací.

Počítá se s úpravou asi 400 km nejnákladnějších vozovek (náklad 300 mil. Kč), 1500 km silnic šterkovaných, napojených látkou, která váže šterk nebo potažených asfaltovým povlakem (520 mil. Kč) a 1500 km silnic upravených válcováním, olejováním a dehtováním (náklad 225 mil. Kč).

Daň z motorových kol s vozíkem nebo bez něho činí ročně 200 Kč, u osobních automobilů (vyjímaje autobusy) podle válcového obsahu 400 Kč (1 l) až 7.000 Kč (přes 7 l).

Týž autor referuje o pokrocích civilních prací s betonem, jak o tom píše pplk. Augustin v Heerestechnik 1926.

Znalost základních pravidel betonářské techniky má velký význam pro opravňovací práce v poli. Ovšem, provádějí-li je každý, nemají valné ceny, jak tomu bylo na belgické frontě v prvních posicích. Zejména je tu důležité používání vysokohodnotných cementů, významnějších se vysokou pevností v tlaku již druhého dne 300—400 kg/cm², kdežto normální cement má pevnost po 7 dnech jen 120 kg/cm². Jsou to zejména francouzský cement fondua elektro-cement, německý cement Dyckerhoff Doppel (ztvrdne po 4 h, po 28 dnech dosáhne pevnosti 948 kg) a český cement čížkovický „Standard“ (autor zapomíná na vysokohodnotný cement Štramberké cementárny). U betonů z těchto cementů lze předpokládati, že střela vnikne jen polovičně hluboko, než by vnikla do obyčejného betonu.

Pplk. Augustin uvádí dále, že pro vojenskou účely se hodí jedině beton litý, t. j. řídký, s menším zrnem šterku, nikoli dusaný. Ukázalo se totiž, že i při nejpečlivějším dusání v betonu prázdná místa nebo místa chudá cementem tím, že cement vysaje vodu, což se u litého betonu, kde je vody nadbytek, státi nemůže. Dále se u litého betonu získává čas, kterého by jinak bylo zapotřebí na dusání.

Potom je tu zpráva z polské všeobecné revue „Bellona“ o technickém štábu. Autor popisuje tu i u nás ožehavou zprávu o vytvoření sboru voj. inženýrů. Píše, že techničtí důstojníci jsou roztroušeni po různých stavovských skupinách. Techničtí důstojníci s vyšším vzděláním jsou často zařaděni na místech podřadných. Není pro ně oddělena ani služba skladní, jakkoli je na př. oddělena služba intendantů od služby proviantní a je v zájmu armády vytvořit, obdobně jako je generální štáb a intendantstvo, štáb technický. Tento by obsahoval nejen inženýry, ale i důstojníky řadové služby s dlouhou technickou zkušeností. Těmto důstojníkům z technického sboru by byly svěřeny všechny hlavní technické funkce v armádě, především ve výzkumných ústavech a ve voj. továrnách a dílnách, v odborných komisích, kontrola voj. výroby a technických věcí v hlavním štábu a v ministerstvu. I u nás by byly tyto důvody, které by mluvily pro vytvoření technického štábu — jistě, stejně jako v Polsku — příznivé a žádoucí pro rozvoj voj. techniky.

Škpt. inž. Vladimír Hájek.

Vojenské zdravotnické listy.

Ročník III. (1927), č. 2.

Pplk. zdrav. prof. dr. Ballner a škpt. zdrav. dr. Hahn: **Směrnice pro posuzování masa.** Prohlídka masa je zpravidla předmětem občanské, někdy vojenské veterinární služby, řídčeji případně vojenskému lékaři. Se zřetelem k tomu obsahuje článek ve formě souborného referátu vše, čeho třeba o tom vědětí vojenskému lékaři.

Gen. zdrav. v. v. dr. Elbogen: **O aktivní modifikaci seroreakce na tuberkulosu podle metody Kabelikovy a Gellnerovy a o jejím významu pro posuzování schopnosti k vojenské službě.** Výsledky zkoušek s touto metodou ve vojenském léčebném ústavu pro plicní choroby ve Šternberku; celkem jednoduchým vyšetřením krve lze tu přispěti značně k posouzení, zda běží o první počátky tuberkulosity. Výsledek reakce sám o sobě k tomu však nestačí. Svou jednoduchostí je metoda způsobilá, aby se stala pomůckou při hro-

madném posuzování tělesné schopnosti.

Skpt. vet. v zál. dr. Jan Sigmund: **Produkují žadající klisny toxiny?** odborný článek netýkající se vojenského zdravotnictví.

Referáty. Literatura. Různé zprávy. Z.

Bratislavské lékařské listy
čís. 9—10/1927.

Pplk. dr. Rudolf Trenkler: **Vojenské zdravotnictví u Římanů.** Nález

zbytků římských opevněných táborů na Slovensku byl autorovi podnětem k přednášce v bratislavské odbočce sdružení voj. lékařů z povolání, která je tu uveřejněna. Pozoruhodný článek, který obsahuje podrobný popis zdravotnických zařízení v římské branné moci, zejména v době císařské. Je poučné, že teprve v posledních stoletích nového věku dosáhlo vojenské zdravotnictví znovu stupně, který již mělo v dobách římského imperia. Z.

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue francouzské.*

Revue d'Artillerie.

Ročník 50, (1927), sv. 99, únor.

Gen. Vouillemin: **Pro pochopení teorie relativity.** Dokončení polemického článku.

Plk. E. Valarche: **Bitva u Guise ve dnech 28.—30. srpna 1914.** Tato historická studie má několik pokračování až do čísla červnového.

Mjr. L. Camps: **O šikmém letec-kém pozorování.** Článek se obírá zjištěním hodnot pro střelbu na vzdušné cíle při užívání jednoduchého a konjugovaného pozorování. Autor doporučuje, aby metoda jím navržená vzbudila alespoň zájem o řešení problémů podobného druhu i v tom případě, kdyby se v praxi ukázala nedostatečnou.

Mjr. M. Morel: **Kulomet Fiat vz. 1924** (s obrázky.)

a) Technické údaje.

Ráže 6,5 mm,
počáteční rychlost 56 m/vteř.
rychlost střelby 400 ran za minutu,
počet ran v zásobníku 25,
váha kulometu 11,5 kg,
váha hlavně 2,5 kg,
délka hlavně 47 cm,
délka kulometu 1,01 m,
váha prázdného zásobníku 0,50 kg,
váha plného zásobníku 0,6 kg.

b) Výsledek zkoušky.

Při zkoušce bylo vypáleno 2.000 ran bez závady; po ukončení střelby nebylo zjištěno téměř žádné poškození.

Autor chválí jednoduché a účelné sestavení této zbraně, která funguje velmi jistě, umožňuje snadný výcvik a rozložení a složení kulometu. Důležitý pokrok se jeví především v jednoduchém a originálním zásobovacím mechanismu, který má všechny výhody zásobníku pružinového i pásového.

Získání oleje, které usnadňují pokroky učiněné v italském olejovém průmyslu, odporujícího jak teplotě, tak mrazu při zachování stejnoměrné tekutosti, dovolují chlazení kulometu olejem a zaručují bezvadnou činnost v každé roční době.

Kpt. R. Perrein: **O systematickém užítí dělostřeleckého náměrového bubínku.** Autor doporučuje adaptaci tabulek střelby pro používání náměrového bubínku a studuje změny dálkového bubínku v závislosti na dostřelu a na polohovém úhlu. Poukazuje na zvláštní přesnost náměrového mechanismu a doporučuje využití této výhody tím, že výpočet veškerých prvků střelby vztahuje na dělení výškového bubínku.

Výhoda tohoto postupu je v tom, že se užívá jediného mechanismu k udělení konečného náměru, čímž se podstatně zjednoduší velení při střelbě 75 mm kanony v. 97. Pro naše poměry, při našem materiálu, kde pro každou náplň máme zvláštní vzdálenostní stupnici, netřeba ovšem tuto studii brát v úvahu, protože můžeme v každém okamžiku vyjádřiti prvky střelby buď na dálkové nebo dílcové stupnici.

Sv. 99., březen.

Pplk. E. Benoist: **Studie o metodách střelby pobřežního dělostřelectva.**

Autor se obírá v tomto článku zjištěním prvků střelby na cíle pohybující se na moři a poukazuje na nesnáze, s kterými se setká pobřežní dělostřelec hlavně při určování vzdálenosti cíle. Doporučuje užívání především geometrického dálkoměřictví a ukazuje několik vlastních metod, kterých při určování prvků sám v praxi užil.

Autor se zabývá v č. dalším zjištěním okamžité polohy cíle a měření

nachylek bodu dopadu při bočním pozorování; tato metoda, kterou autor navrhuje, není nic jiného, nežli vhodná adaptace metody bočního pozorování, používaného pozemním dělostřelectvem. Žádá zavedení mechanických přístrojů, jimiž by bylo lze určit co nejrychleji a způsobem co nejsnadnějším prvky střelby na pohyblivé cíle námořní.

Kpt. M. Dupré: Provozní hmoty, jež mají nahradití užívání benzínu.

Poněvadž vzrůst automobilismu v každé zemi má za přirozený následek velikou spotřebu benzínu, jsou technické nucení při nynější ceně tohoto prostředku přemýšlet, jak jej nahradití prostředky lacinějšími a takovými, které lze vyrobiti v zemi samé. Benzín, jako destilát petroleje, musí být do země, kde není petrolejových zdrojů, dovážen. Přerušení provozu dovozních hmot mohlo by mít za války velmi nepříznivý vliv na průběh operací. Proto, hlavně ve Francii, studují technické již od dlouhé doby používání náhradních provozních hmot, hlavně použití gazogenu.

V pokrač. dubnovém navrhuje autor užívání tekutých pohonných hmot, především etylového alkoholu (C_2H_5OH), benzolu a pak se zabývá studiem spalovacích hmot syntetických, t. j. syntetického etylalkoholu a petroleje.

Je toho názoru, že benzín je sice ideální provozní hmota pro motory, však může být nahrazena jinými hmotami, které nemají právě přednosti benzínu. Nelze však dnes mluvit o všeobecném užívání náhradních provozních hmot, protože je nelze vyrobiti v dostatečném množství. Podle názoru autorova, zdá se, že gazogen bude vyhrazen pro těžká vozidla; hmoty tekuté lze užití u všech turistických vozů, hmot plyných obzvláště pak pro transport uvnitř města.

Mjr. G. Dazier: Oddíl 75 mm děl na autech v Maroku.

Velmi zajímavý časový článek (motorisace dělostřelectva), který dokazuje, co vše se dá očekávat od tohoto druhu dělostřelectva naloženého na autech a řazeného hospodárskými traktory za nejnepříznivějších podmínek. Oddíl 1. urazil ve dvou měsících (září a říjen 1926) 2.500 km, z toho 1.000 km na špatných cestách a v terénu bez cest a zaujal asi 2krát palébní postavení.

Zjistilo se, že se oddíl pohybuje průměrnou rychlostí 12 km za hodinu na dobrých cestách, avšak že rychlost pohybu rychle klesá až na 3 km v hodině, nemají-li cesty dobrého podkladu (za deště).

Hospodárské traktory se výborně osvědčily, přes to, že jich bylo užito za podmínek zvláště nepříznivých. Opravy

byly malé a u novějších vzorů téměř žádné.

Nosné traktory měly naproti tomu značný počet nehod. Ovšem je nutno uvážit těžké podmínky, za kterých jich bylo užito. Bylo by však přece záhodno nahradití tyto vzory novými, lépe konstruovanými.

Pomocné traktory utrpěly jen malá poškození, což svědčí o jejich výborné konstrukci. Přes to však tato malá poškození zdržovala jednotky, poněvadž jich byl nedostatek. Nehody se stupňovaly při vlhkém počasí.

Mjr. L. Camps: Studie o grafickém řešení několika problémů střelby.

Problémy, kterými se autor obírá, jsou: zastřelování pomocí vysokých rozprasků, zjišťování přestřelitelnosti a přenos palby při střelbě časované a nárazové.

Grafické řešení při střelbě, o němž autor píše, je nejvýhodnější metodou pro řešení označených problémů, neboť umožňuje zjištění prvků i mimo hranice, které udává franc. předpis o střelbě. Autor se přiklání k užívání abaků (diagramů) a grafických tabulek střelby vůbec.

Sv. 99., duben.

Mjr. P. Vauthier: Hlavní problém o střelbě proti letadlům. Autor probírá problémy střelby proti letadlům, t. j. určení prvku střelby na vzdušné cíle. Zvláštní pozornost věnuje prostorovému určení cíle, jež musí být provedeno tak, aby budoucí stanovité cíle odpovídalo správné úvaze o době letu střely a době potřebné k provedení veškerých úkonů nutných k vypálení. Ze své studie odvozuje nutnost zavedení mechanických přístrojů, které jedině umožní účinné působení dělostřelectva proti letadlům ve vhodném okamžiku.

Mjr. Joguet: Zjištění sklonu protisvahu pomocí rozprasku. Autor ukazuje na důležitost znalosti sklonu protisvahu při dělostřelecké střelbě a navrhuje způsob přibližného zjištění této hodnoty pomocí rozprasku (toto zjištění zdá se mi trochu problematické).

Sv. 99., květen.

Moderní opevnování (od pplk. Icre).

Článek je výtah přednášky ruského generála Alexise Schwarze, který se jako kapitán účastnil obrany Port Arturu, kde byl přímým pomocníkem generála Kondratenka. Vydal před válkou dílo obsahující jeho osobní názory o opevnění Port Arturu. Jak známo, bylo dílo v cizině, zvláště v Německu, Francii a Spojených státech

severoamerických vysoko ceněno. Doma v Rusku dílo nepropadlo, své myšlenky mohl řádně uplatňovati teprve tehdy, když se stal učitelem na vysoké škole ženijního vojska. Zásady, které na této škole uplatňoval, staly se základem pro studium opevnování různých států. Za světové války organizoval jako generál a guvernér obranu Ivangorodu (1914—15), důležitá opevnění na Kavkaze (1915—17), t. j. Kars, Erzerum, Trapezunt. Před vypuknutím revoluce byla mu carskou vládou svěřena obrana Petrohradu. Po vypuknutí revoluce uchýlil se do Paříže, kde se seznámil s argentinským vyslancem, pozdějším prezidentem argentinské republiky a přijal na jeho žádost profesuru na válečné škole v Buenos Aires a vydal r. 1926 dílo pojednávající o minulém tehdejší opevnování; dílo má 2 části.

Pplk. Iere vydává se svolením autora stručný výtah z II. části jeho díla, které pojednává o nynějších myšlenkách, týkajících se permanentního opevnování.

Generál Schwarz praví, že hlavní příčiny pádu belgických a některých francouzských pevností byly:

1. naprostá převaha obléhacího dělostřelectva nad dělostřelectvem pevnostním,

2. taktická nedokonalost při stanovení hlavní obranné posice:

- a) ve všech zemích chyběla stálým opevněním hloubka, šlo spíše vždy o obrannou čáru nežli o obranné pásmo;
- b) na obranné čáře byly permanentní „forty“ — intervaly nebyly opevněny aneb jen provisorně (polní);
- c) forty byly na vyvýšeninách, které ovládaly intervaly, a bylo je tedy již zdaleka pouhým okem viděti.

Ve Francii sezнали nutnost hloubky obranného pásma a úkrytu osob, střeliva, zásob, jakož i komunikací pod zemí. Poněvadž je třeba skrytí vše před pozorováním, neboť vše, co lze viděti, možno též zničit, bylo by nejlépe obranné pásmo vysazeti lesem.

Autor probírá pak jednotlivé návrhy permanentního opevnění francouzských odborníků plk. Leveque, pplk. Trigaud, pplk. Normand, plk. Chauvineau, kpt. Perré a návrh pplk. americké armády Mitchella.

Z návrhů je zřejmý velký rozdíl mezi návrhem pplk. Mitchella a francouzských odborníků; zatím co hloubka obranného pásma podle francouzských odborníků jest 1—2 km, dosahuje hloubka obranné posice podle plk. Mitchella až 8 km.

Francouzští odborníci dávají přednost betonovým pracím, které převyšují niveau terénu nebo jsou s ním ve stejné výši (pplk. Trigaud). Naproti to-

mu pplk. Mitchell skrývá vše pod zemí.

Všichni kladou velký důraz na bočnou palbu samočinných zbraní (zvláště Mitchell), na zachování pohyblivé zálohy dělostřelecké, a třeba-li, i na udržení zřízených již permanentních opevnění.

Autor pokračuje pak v červnovém čísle a vytyká francouzským odborníkům především malou hloubku posice (podle zkušeností získaných Francouzi v bitvě u Verdunu a podle studie čáry Verdun—Toulou). — Pplk. Mitchellovi zase přílišnou hloubku obranného pásma, který došel též na základě studie poslední války k stanovení hloubky 8 km. (Důvod, že části opevněné fronty byly až v hloubce 7 km v jednom dni ztraceny.)

Podle jeho názoru odpovídá hloubka obranného pásma asi 4 km.

Vytyká autorům též, že kladou příliš velký důraz na bočnou palbu. Zdůrazňuje, že je třeba klásti důraz na čelní palbu, neboť zkušenosti všech válek dokazují, že obránce je nejlépe chráněn, stará-li se sám o sebe a nespolečná na sousedy. Může se státi, že z nepředvídaných příčin (mlha, temná noc, nedostatek statečnosti u souseda) může podporu souseda učiniti rovnou nule. Upozorňuje, že se vždy obránce brání, bojuje čely proti čelu. Zvláště to vytyká projektu plk. Mitchella.

Dále podává hlavní zásady pro opevnění obranného pásma: t. j. ukrytí všechny opevňovací práce před zrakem nepřátelského dělostřelectva, aby bylo zamezeno soustavné zastřelování a jich ničení. Proto navrhuje eventuálně vysazeti obranné pásmo lesem.

Pak navrhuje, že nejlepší materiál pro obranu je vlhká země.

Všechno má se ponořiti pod zem. Klade důraz na pohyblivé zálohy, pro které by byly vybudovány náležitě úkryty.

Podává příklad obsazení obranného pásma vyšší jednotkou (argentinská řeta má 3 družstva, rota atd. vždy 3 podřízené jednotky, na př. divise 3 pluky pěchoty) a udává poměr mezi posádkou 1. linie a zálohami. Návrh je čistě schematický — instruktivní.

V závěru se zmíňuje o stavu dosavadního nazírání na obranu státu a permanentní opevnění.

Připomíná, že když jde o obranu nějakého velkého prostoru, že je třeba chrániti křídla, to znamená zahnouti frontu vzad, a to tak daleko, že na konec dostane zase formu souvislou (elipsovou). Upozorňuje, že když se ponechá nepříteli možnost napadnouti křídla opevněného pásma, že nepřítel využije vždy této slabiny a nebude útočiti na vybudovanou posici.

Končí, že je třeba znovu se vrátiti

k vytvoření a k budování důležitých opěvněných míst.

Poznámky o zásadních otázkách střelby proti letadlům. (Ukončení článku mjr. P. Vauthiera.)

K vyřešení daných problémů jsou možné dvě cesty, a to: grafická nebo početní (na stroji). Autor dává přednost metodě početní, ježto je přesnější.

V přehledné tabulce vyznačuje stručně teoretická a praktická řešení, o nichž bylo v článku pojednáno a udává současně dobový souhrn těchto otázek.

Pomocné brzdy (od kpt. Prevosta).

Kpt. Prevost podotýká, že nejlepší brzda je ta, která při upotřebení umožňuje zastavit co nejrychleji vůz, aniž při tom povstanou závady, jež z náhlého brzdění obyčejně vznikají.

Rozbírá požadavky, jež jsou kladeány na dobrou brzdu a její výhody a popisuje různé brzdy: brzdy Pallotovy, Hispan. Suissa, Renault, brzdy pneumatické — hydraulické, elektrické a brzdy depresní: Dewandrový, Westinghouse.

V závěru praví, že brzdy depresní přes to, že jejich zařízení je velice citlivé, jsou výhodnější. Ovšem dá se jich použití jen u vozů dokonalé konstrukce, které jsou tudíž drahé. Podle autora je udržování depresních brzd jednodušší.

Podivuhodné obležení zámku Savigny sur Orge od M. R. Laulana.

Je to rozmarná historka z počátku XVIII. století o obležení zámku pana M. de Créquy (pozdější maršálek francouzský) jeho sestřenicí paní de Monttravel.

Poznámky o zastřelování vysokými rozprasky od kpt. Maindreville. Autor popisuje zastřelování pomocí vysokých rozprasků při spolupráci měřické roty. Tento způsob zastřelování jest u nás již několik let praktikován.

Sv. 99., červen.

Príspevek k dějinám francouzského dělostřelctva. Dělostřelctvo za času spisovatele Rabelaise od pplk. J. Apfela.

Autor poznamenává ve svém článku, že počátkem XVI. století bylo již dělostřelctvo opatřeno děly s bronzovými hlavními, pohybuujícími se v čepch lafety, která byla na kolech, a že se z děl střílelo kovovými náboji. Vylíčuje výpravu franc. krále Karla VIII. do Itálie, za které franc. dělostřelctvo vzbudilo obdiv současných voj. spisovatelů italských. V slavném spise spisovatele Rabelaise „Pantagruel“ jsou zajímavé články o dělostřelctvu a rozmarné narážky na ně. Autor článku vypisuje jednotlivé stati, v kterých je zmínka o dělostřelctvu, na př. kapitulu „Zvláštní prostředek, aby nikdo nebyl raněn ani zasažen střelou“ a podotýká v závěru, že právě v době Rabelaise dělostřelctvo překonalo dětství svého vývoje, v kterém bylo po dvě století, a že dělo úplně zvrátilo dosavadní vojenského umění.

Střelecká instruce pro francouzské hrubé dělostřelctvo s dlouhou hlavní od mjr. Duhourgau.

Autor rozbírá v svém článku odlišnost práce hrubého dělostřelctva od lehkého, zdůrazňuje nutnost přesné přípravy a upozorňuje, že je třeba zavrhnutí upřílišené manévrování hrubým dělostřelctvem v terénu, jež se zase v míru nebezpečně vyskytuje. Podotýká, že ve válce nebudeme mít nikdy takovou situaci, jako bývá na střelnicích, kdy pozorovatelný ba i cíle jsou umístěny sice velmi výhodně pro střelbu a tím i pro manévry dělostřelctva, že však tomu tak nebude ve skutečnosti. Zdůrazňuje nutnost pojitků a pozorovacích prostředků (pomocných pozorovatelů a zvláště letectva).

Poznámky o nové metodě zastřelování při jednostranném pozorování. Od mjr. P. Maisona.

Autor vykládá v svém článku novou grafickou metodu, která umožňuje zastřelování při současném opravování pozorované rány v dostřelu i směru. Tento způsob je možný jen v tom případě, dá-li se přesně označiti na řídicím plánu stanoviště pozorovatelný, děla a cíle.

b) *Revue polské.*

Bellona.

Ročník IX., díl XXI., číslo 1—3. (Pokračování recenze z čísla 10. Voj. rozhledů, roč. VIII.-1926.)

Z článku mjr. gen. št. Rutkovského o „Výcvik v svazku praporu pěchoty“, který pojednává o dobře nám známých bolestech dnešního výcviku, seznamujeme, že polská armáda vysílá každoročně důstojníky gen. štábu k pěchotě, aby velením praporu jednak

obohatili své zkušenosti v štábech (t. j. zjistili, zda lze provést) a jsou-li praktické a platné předpisy a nařízení), jednak rozšířili své znalosti řadovou službou a přenesli je do výcviku oddílů i jednotek. Úkol takového důstojníka gen. štábu shrnuje autor v požadavku:

a) poznati co nejrychleji a nejdokonaleji praktické užití předpisů,

b) poznati ducha vojska, zejména důstojníků i poddůstojníků,

c) posíliti důvěru vojska v schopnosti důst. gen. štábu (vydáváním vykonatelných rozkazů),

d) zbaviti se co nejdříve jisté nespolehlivosti, která je přirozeným důsledkem změny služebního výkonu.

Zajímá nás, že výcvik polské armády trpí malými počty cvičicích; velitel praporu nemá svůj úkol pojímatí prostě tak, že svěří vel. rot práci a poskytne jim prostředky! Jeho úkolem je říci, jak třeba pracovati — do nejmenších podrobností — a jak využiti co nejlépe poskytnutých prostředků (co do času, instruktorů atd.). Výcvik možno prováděti jen dlehou práce: školení v četách — mužstvo, v rotách — důstojníci a poddůstojníci, v praporu — nejstarší i nejschopnější poddůstojníci — důstojníci, v pluku — jen důstojníci! Autor se staví proti názoru, že na vojně je třeba „řemeslníků“ a ne „Napoleonů“, t. j. proti školení poddůstojníků a důstojníků jen v činnosti té jednotky, které velí vzhledem k své hodnosti! Důstojník a poddůstojník pochopí správně svůj úkol jen tehdy, je-li vycvičen a obeznán s činností svého nejbližšího nadřízeného, o jeden stupeň vyššího velitelství (znalost poddůstojníků nutno rozšířiti i na velení roty, ne-li povšechně praporu). Článek končí úvahami o praktickém uspořádání cvičení na plastickém stole a na mapách (rozloha 1 km² terénu = čtverci 1,5 m) v rotách a četách nezbytných! Tyž stůl znázorňující prostor 9 km hodí se pro činnost praporu; pro pluk třeba znázorniti stolem terén v rozměru 36 km.

Živou pozornost upoutá popis „boje letectva proti jezdecku ve válce ruské rudé armády proti armádě Wrangellové“ od mjr. gen. št. Steblowského. Rudá armáda rozhodla se likvidovati úspěchy gen. Wrangla na poloostrově krymském v květnu 1920 mohutnou, dobře připravenou a promyšlenou ofensivou (XIII. armáda, „tovaryš“ Uborewicz), v níž hlavní úloha svěřena jezdeckému sboru (tov. Žloba), zesílenému ještě 1 jezd. divísi a brigádou, jakož i 40. střeleckou divísi! Tato mohutná jezdecká jednotka měla za úkol prorazití přes pravé křídlo rozsáhlého Wranglova předmostí (proti donskému sboru gen. Abramowa u Azovského moře), zmocniti se Melitopolu (stan gen. Wrangla) a urychlití tak ústup anebo zaskočiti ostatní síly středu předmostí (gen. Kutiepov), na něž útočila skup. tov. Fedki (5 divísi). Proti levému křídlu Wranglova předmostí byly vyslány jen demonstrační skupiny, jež se měly snažiti o přechod přes Dněpr. Hlavní nápor provádělo $\frac{3}{4}$ pěchoty (29.500 mužů) a $\frac{2}{3}$ jezdeckva (8.000 jezdců) XIII. armády!

Průběh ofensivy byl tento:

22. VI.—26. VI. malé výpady za účelem výzvědným; soustředění jezdeckva skup. Žloba.

27. VI. zahájena ofensiva — průraz se nepodařil.

28. VI. zjistilo Wranglovo letectvo soustředění jezdeckva proti pravému křídlu.

29. VI. dosáhly boje o průraz Wranglova středu vrcholu; týž den vstupuje v činnost jezdecká skupina Žlobova, protože Uborewicz správně počítal, že boje ve středu upoutají všechny volné síly Wranglovy. Průraz velmi oslabeného pravého křídla předmostí se lehce podařil a jezdeckvo rudé armády se v pravém smyslu slova „vyrojilo“ do neobsazeného týlu Wranglovy armády ve směru k hlavnímu stanu. (Melitopol.) Jedinou „zálohou“ Wranglovo bylo 20 letounů, dvoumístných, typu „de Havilland“; nařízen letecký útok. Průzkumem zjištěno jádro letectva u osady Czernigowky, poté bylo útočeno třikráte (kulometry s výšky 150–200 m, pumami na obrněné vlaky a autá) na jezdeckvo Žlobovo s plným úspěchem: při prvním útoku nastala panika a úplná desorganizace jezdeckých jednotek, druhý a třetí útok zastihl jezdeckvo sice již připravené, hledající skrytí, to mělo však v zápětí, že jeho postup — hlavní složka úspěchu zamýšleného manévru — byl zpomalena.

30. VI. byl opětovnými útoky letectva Žloba donucen stále vyhledávati skrytí, za den 29/6 a 30/6 postoupil jen o 4–5 km kupředu! Mezitím Wrangel mohl přeskupiti své síly a chrániti svůj týl proti postupujícímu jezdeckvu.

1. VII. po celý den „upoutalo“ letectvo v pravém smyslu slova jezdeckvo „na místo“.

2. VII. dosahuje Žloba Alexanderkronu, osady na jeden denní pochod vzdálené od Melitopole. Celé Wranglovo letectvo zasahuje opět v boj a dokonává demoralisaci rudého jezdeckva! Současně manévruje již Wrangel svými zálohami — po úspěchu ve středu fronty — k úplnému obchvácení a zničení Žlobova jezdeckva.

3. VII. na úsvitě je Žloba úplně obkličena (ze severu 1 divise gen. Kornilova, ze západu a východu jezdeckvo gen. Morozova a Kalinina, jakout i ustoupivší donský sbor, dále několik obrněných vlaků)! Po krátkém odporu rozhodl se Žloba k ústupu 2 skupinami, z nichž jedna byla úplně zničena, druhá jen částečně se probíla k severu. Letectvo jako doposud mělo hlavní účást v boji proti desorganizovanému jezdeckvu. Válečná kořist činila 3000 koní, veškeré trény, celé dělostřelectvo, 5000 zajatců!

Je to vítězství, dobyté jen zásluhou

lectva; takové boje se opakovaly v srpnu 1920 v bojích s 2. jezd. armádou rudých na Krymu, kde opět letectvo podlomilo veškerou činnost jezdeckva nad Dněprem.

Byť i bychom se neubránili dojmu, že šlo o boj armád morálně i výcvikově slabých, přece je tento malý příklad najisto vhodným námětem, jak užití za jistých poměrů (odkrytý plochý terén, velké jezdecké masy) letectva, jehož síla by ovšem musila být mnohem úměrnější počtu jezdeckva, než tomu bylo u armády Wranglovy! Článek jest jen opětným důkazem, že světová válka na ustálených frontách nesmí být jediným zdrojem válečných zkušeností a taktiky, zejména ne co do války pohybné!

Rytmistr gen. št. Chrastowski pojednává o „zásadách útoku vyšších jednotek jezdeckva“. Při rozboru palebné podpory útoku přimlouvá se za zavedení těžkých kulometů na kárách, od nichž si slibuje velikou pohyblivost a okamžitou palebnou pohotovost (t. zv. taczanky, užívané hojně v ruském jezdecktu, káry tažené 2—3 koňmi). Celkem je to jakýsi návod, jak rozumětí Polnímu rádu polského jezdeckva.

Gen. býv. ruské armády Simanskij promlouvá v obšírném článku o „Panice ve vojsku“; článek s psychologického stanoviska velmi zajímavý a promyšleně podaný. Úvodem k rozboru paniky podotýká autor, že existovala od pravěku a nutno s ní tedy počítati i v budoucnosti. Panika ve vojsku patří do skupiny zjevů vyskytujících se u organizovaného shromáždění lidstva, kde je možno jí čeliti! Panika nepovstává bez jakékoli příčiny, právě naopak: její zárodek leží mnohem hlouběji! Vnější příčiny jsou jen původem jejího vypuknutí, pravý původ nutno hledati ve výchově a ve výcviku vojska. Kdežto za starověku každý ústup a každá porážka byla doprovázena panikou, ve světové válce přecházel ústup často velmi brzy v organizovaný odpor, zastavující pronásledování nepřítel! Panika mívá v zapětí zánik nejlepšího manévru (boje XVII. ruského sboru u Kozenice 1914); nedůvěra vůdce v svá vojska — strach před panikou — ochromuje jeho činnost (Kutuzow 1812, činnost všech vojevůdců v posledních letech světové války). Zastířením zběhů se nezamezí vzniku paniky! Kázeň a láska k vlasti, toť jediný prostředek k potlačení možnosti paniky, která se nezmenšila, nýbrž naopak zvětšila nutnost boje celého národa (státu) v příští válce! Doby, ovládané názo-

rem, že „kaprálská hůl“ potlačí paniku, náležeji neodvolatelně do minulosti!

Plk. gen. št. Wlad popisuje velmi přehledně vojenskou přípravu „národa“ pro válku v jednotlivých evropských státech. Společné znaky vojenské přípravy ve všech státech definuje autor takto:

- a) zvýšiti obrannou hodnotu státu a početnost jeho armády;
- b) posílit a rozšíriti státní myšlenku v obyvatelích státu;
- c) opřít se o povinnou fysickou výchovu všech státních občanů;
- d) umožniti zkrácení povinné vojenské služby a zmenšiti tím výdaje na aktivní armádu v míru;
- e) užití k vojenskému výcviku jednak aktivních, jednak záložních voj. osob jako instruktorů!

Co do provedení vojenské přípravy národa, rozeznává autor:

- a) státy, které mají aktivní armádu v míru a kde ministerstvo NO. pečuje o výchovu, s vyloučením všech politických vlivů (ČSR, Rumunsko, Rusko);
- b) státy, kde výchova svěřena z části státu, z části civ. organizacím (Francie);
- c) státy, kde výchova svěřena jednomu nebo několika civ. organizacím státem podporovaným (Finsko, Itálie);
- d) státy, kde výchova svěřena různým organizacím se zabarvením mnohdy silně politickým, na něž může — za jistých okolností — vláda vykonávati silný vliv (Německo).

V dalším rozboru věnuje autor hojně pozornosti i naší soustavě vojenské výchovy.

Z ostatních autorů zasluhuji pozornosti:

Příklady užití kulometných praporů (mjr. Matusczak a mjr. dr. Felsztyn).

Organisace div. dělostřelectva (mjr. gen. št. Lunkiewicz): jako závěr svých úvah pokládá autor za nutno vyzbrojiti divisi (pod velením vel. div. dělostřelectva): dělostřelectvem doprovodným (1 bat. o 6 dělech pro každý pěší pluk), děl. pro přímou podp. (2 odd. 1 děl., 2 odd. 1. houfnic), děl. pro všeob. činnost (oddíl dalekonosných děl), průzkumný děl. oddíl (služba děl. průzkumu, topografická a měřická — podle potřeby přid. od armády), zbrojní park. Zajímavá je srovnávací tabulka výzbroje dělostřelectva polské, německé a ruské armády:

Počet děl v divisi (bez děl. doprov.): Polsko 60, Němci 72, Rusové 58; počet děl na 1 prapor v divisi: Polsko 6.6, Němci 8, Rusové 6.4. Množství výbušin jedné salvy veškerého děl. divise: Polsko 90.6, Němci 243.28, Rusové 119.078 kg. Množství výbušin jedné salvy veškerého děl. divise na 1 prap.: Polsko

10.066, Němci 27.031, Rusové 13.230 kg. Z různých zpráv nás může zajímat: armáda litevská; vojenská průprava v Německu a velmi obšírné a podrobné pojednání o materiální přípravě války.

Škpt. gen. št. Polívka.

Ročník IX., díl XXII., číslo 1—3.

Gen. Simanskij pokračuje v svých úvahách o panice ostrou kritikou všech historiků a vojevůdců, že z falešného pocitu hanby zatajovali paniky vojsk a nezkoumali blíže důvody jejího vzniku! Prorokuje velikou budoucnost studiu „psychologie mas“, jež se musí vyvíjeti po stopách válečných dějin. Vyskytnouví se případy paniky možno tříditi na dvě skupiny.

a) podle počtu osob, jež jí byly zachváceny (jednotlivci, jednotlivé vojenské oddíly, celé armády);

b) podle rozlohy terénu, na kterém panika propukla a doby jejího trvání (na celém bojišti — na př. Jena, na části bojiště — na př. u Waterloo až po Laon.

Rytmistr gen. št. Chrzastowski věnuje obsáhlý článek „útok jezdectva na pěchotu a jezdectva na jezdectvo“. Rozdíl těchto úloh jezdectva v bitvě charakterisuje autor asi takto:

Jakmile narazí jezdectvo na pěchotu, musí zjistiti podrobným, delší dobu trvajícím průzkumem její slabiny. Nebude tedy útok jezdectva překvapením pro pěchotu, jde-li o vyšší jednotky jezdectva. Jezdectvo se musí snažit „oslepiti“ pěchotu a obsaditi samo nejdůležitější pozorovatelný, „klamati“ protivníka, udržujíc jej v obavě na celé frontě, zejména na křídlech a v týlu (hlídkami) a „udeřiti“ náhle a s překvapením na zvolených místech průrazu. — Protože pěchota jest učeněna do hloubky, musí býti jezdectvo ještě hlouběji členěno. Prokáže-li se, že si pěchota povážně upravila svůj terén, bude lépe, když jezdectvo hledá jiný, méně upravený úsek pěchoty pro svůj útok (křídla). Může tedy jezdectvo v boji s pěchotou vhodným, dobře voleným manévrem vždy obchvátiti pěchotu nebo se jí vyhnouti.

V boji jezdectva s jezdectvem není možno vyhnouti se srážce, tím méně, čím vzdálenost obou protivníků jest menší (nebezpečí udeření do boku nebo do týlu). Rychlost pohybu jezdectva, jež byla jemu na prospěch v boji s pěchotou, je vyvážena v boji s jezdectvem stejnými vlastnostmi protivníka. Tož také důvod, proč rudé jezdectvo zničilo r. 1920 celkem asi 20 praporů polské pěchoty (mezi nimi i dobře vycvičené oddíly);

proti jezdectvu polskému nemělo však valného úspěchu. Jezdectvo jedná proti jezdectvu co nejrychleji, bez velkého učenění do hloubky; po přípravě útoku silnými, t. j. z hlavního voje zesílenými, předními strážemi. Překvapení závisí v rychlosti čelního úderu — dlouhé obchvatné manévry by mohly býti škodlivy a končiti obrazně říkajíc příslovím: „Chytil kozák Tatařa a Tatař za hlavu jej drží.“

Po stručné úvaze o využití terénu poch. proudy jezdectva uvádí autor několik schematických příkladů, jak mají vyšší jednotky jezdectva útočiti na pěchotu nebo na vyšší jednotky jezdectva.

Provedení útoku vyšších jednotek jezdectva bude v podstatě v obou případech stejné; při útoku na pěchotu převládne snad boj pěšky nad bojem kombinovaným (pěšky a na koni), při útoku na jezdectvo získá snad převahu boj na koni nad bojem kombinovaným.

O přidělení pěších jednotek, těžkého dělostřelctva atd. vyšším jednotkám jezdectva soudí autor, že je dobré, nesmí však podlamovati rychlost jednání velitele vyšší jednotky jezdectva, který musí ve výhodném okamžiku zahájit boj i tehdy, když tyto méně pohyblivé jednotky nedosáhly ještě bojiště! Pěchota na autech a vozzech se osvědčila jen při dostatku dobrých cest; vždy je však nutno pomýšleti na rychlou dopravu třebá na pěchotou. Spolupráce pěchotys jezdectvem musí býti však již v miru cvičena, pročež se doporučuje vyhlédnouti pro tuto činnost zvl. jednotky pěchoty pohraniční (hran. prap. podle naší organizace).

Stran užití vyšších jednotek jezdectva ve větší operaci jde buď o činnost rázu pasivního (ochrana křídel, přeskupení, obsazení podřadného úseku, záloha) nebo aktivního (průzkum, útok, pronásledování nebo rejd). Autor vystihuje správně hlavní rozdíl v účelnosti jezdectva ve větších operacích: vyšší jednotky mají býti ušetřeny „lámání“ odporu, kdežto pro samostatné činnosti byly povinny jej zdolati samy co nejrychleji vlastními prostředky. Jen od velikých jezddeckých mas možno očekávati rozhodující účinek; má-li jezdectvo zdolati odpor, nutno mu přidělit pěchotu, aby neutrpěla tím pohyblivost, namnoze rozhodující činitel zamýšleného manévru. Součinnost s letectvem je nutná. Správné využití jezdectva ve velkých bitvách je podle úsudku autorova polem skvělé budoucnosti vyšších jednotek jezdectva, nerozptýlí-li jejich velitelé své síly (Buděnnij r. 1920) nebo nebudou-li jednotky připoutány ke křídům boju-

její armády (Nachiczewański ve Vých. Prusích r. 1914).

Ke konci svých úvah zmiňuje se autor o zvl. způsobu boje kozáků, kteří ústupem vlákali nepřítele do léček (t. zv. „lava“) a v daném okamžiku přešli k útoku čelním nebo na křídla. Odsuzuje jej jako velmi nebezpečný pro moderní armády, z nichž žádná nedisponuje tak ukázněným a samostatným jezdeckým, jako byli kozáci! Snad mohou pracovat tak přední stráže, ale vyšší jednotky jezdectva mají možnost dodělati se téhož výsledku jiným, méně riskantním způsobem (zejména svými palebnými prostředky).

Brig. generál Kukiel snaží se na podkladě událostí pod Varšavou r. 1920 objasnit zásady vedení obranné bitvy (pokračování nebo doplněk článků, recensovaných v sešitě 10. VR. z r. 1926).

Strategická obrana, vnučená Polsku r. 1920, mohla býti rozřešena jedi- ně ofensivou, poněvadž defenzivní řešení — jak události na rusko-polské frontě až do července 1920 ukazují — nevedlo k cíli. Obranný manévř v bitvě pod Varšavou je dvoji:

— obrana v pravém smyslu slova — na frontě Varšava—Modlin; — obrana přechodného rázu — ve středu fronty (Wieprz).

K tomu nutno připojití brzdicí činnost na jižní části fronty (přehraďa postupu na Lvów a k naftovému bohatství haličskému).

Obranné operace pod Varšavou byly kombinací obrany na posicích předem stanovených s obrannými a útočnými manévry!

Obranná fronta ve Varšavské bitvě nebyla stejnoměrně obsazena (rozloha 400 km, nutnost hájiti se 6—7 km): hl. síly u Varšavy, jižně od Varšavy nad střední Vislou slabá skupina, s významem více méně pouhé ostrahy, na severu silnější skupina k ochraně křídla a spojení s Gdan- skem. Po obchvatném záměru nepří- tele proti severnímu polskému křídlu předvídan zde protiútok; fronta posi- ce se v pravém smyslu slova zredu- kuje na 180 km — od Modlin až Deb- lin — z čehož 100 km případně na oblasti podřadného významu, kde obrana ulehčena řekou Vislou a 80 km na prostory hlavního obranného pásu. K obsazení 80 km fronty bylo k dispozici 6 vyšších jednotek (5 divisí a 1 samostatná brig. v síle 1 divise).

Obranné a útočné manévry ve varšavské bitvě: strategický ústup k novému uspořádání a pře- skupení sil (excentrický ústup 4. a 1.

armády z Bugu na Varšavu a Wieprz); ústupové manévry s brzdicí činností (levé křídlo 1. arm. ve dnech 7.—12. srpna); manévř na vnitřních liniích, jevíci se jak v přípravě bitvy (3. arm.), tak i v bitvě samotné (5. arm.); protiofensiv- va, prováděná jednak v přípravě bitvy (3. armáda ve směru na Bug), jed- nak v bitvě (5. arm.) jako skutečně jediný prostředek k uhájení event. opětnému dobytí volnosti v jednání; manévř na křídla (provedený sí- lami hl. náporu vycházejícího od řeky Wieprz, který změnil obrannou bitvu v bitvu útočnou).

V operačním plánu polském uvádí autor na paměť: prvky rozhodnutí; vůdčí myšlenku (býti silným pod Varšavou a udeřiti ze středu na křídla a na tyl nepřítele); rozdělení sil (co nejvíce sil k hlavnímu útočnému ná- poru, ale dostatek sil k obraně pod Varšavou, která se seskupila se silným středem a slabšími křídly); úprava ve- litelství (není schema: 2 úkoly — 2 ve- litelé; armády mají podle potřeby různý počet vyšších jednotek, na př. 1. arm. — 8, 2. arm. — 2); souhra v čin- nosti (bylo-li třeba, aby nepřítel byl pod Varšavou zdržen 10 dní, než 3. armáda bude schopna činnosti, mohla tento úkol provéstí 1. armáda jen tehdy, když levé křídlo 4. arm. vytrvá v prostoru Siedlec—Lukowa atd.)

Z příprav bitvy zasluhuje po- zornosti způsob přeskupení sil, jež bylo spojeno s odpoutáním od nepřítele. Velitelé vyšších jednotek zís- kali volnost jednání:

a) náhlým přerušením boje a ústu- pem pod krytem zadních vojáků (jež by- ly někdy i obětovány), na př. 4. a čá- štečně 1. armáda;

b) krytem zvláštních celých vyšších jednotek (3. armáda);

c) krytem částí jednotek, jež byly dosud v dotyku s nepřítelem (1. ar- máda);

d) boji na zdrženou jednotek, jež nepřerušily dotyk s nepřítelem (5. ar- máda);

e) protiútokem (protiútok 5. armá- dy a jeho vliv na volnost jednání hl. sil nad Wieprzem);

f) klamáním nepřítele o vlastních záměrech (protiútoky 12/8 — 3. arm., 14/8 — 5. arm., začáteční směr ústupu 4. arm. a arm. skupiny Polesie).

Čím rychleji provedeno odpoutání, tím snáze proveden ústup, tím méně sil bylo nutno nasaditi k jeho zajiště- ní (srv. ústup 4. armády s ústupem 5. armády).

V rozboru obranné bitvy hod- notí autor:

a) přípravy k bitvě: v techn. smyslu nedostatečné, v reorganisační sil

nadprůměrné; soustředění dělostřelctva, obrněných vlaků a letectva;

b) plán bitvy: t. j. volba bojiště, uspořádání sil a prostředků, jakož i plán jejich užití. Aplikováno na varšavskou bitvu: 2 bojiště (varšavské a modlińské); záloha uprostřed za oběma bojišti na dobrých komunikacích; 1. armáda 4 vyšší jednotky v 1. sledu, pátá jako záloha (oblast divisi 1. sledu 20 km); palebná přehrada měla být tvořena nesouvislými středisky odporu, vzájemně flankujícími mezery, byla však provedena příliš lineárně, dělostřelctvo nemohlo dobře podporovat pěchotu a působiti soustředěním palby; pásmo hl. odporu celkem slabé, takže obrana posice odsouzena již předem k obraně ve dvou za sebou ležících pásmech, celkové pojetí obrany příliš ztrnulé a lineární!

c) Průběh bitvy: vliv velitele arm. skupiny na průběh bitvy se projevil dispozicí záloh a řízením protiútoků, na př. 14.—15. srpna u 1. armády, příprava protiofensivy 1. arm. dne 17. a 18. srpna, odehrání 1 divise od 1. armády do vl. zálohy atd. Celkem možno říci, že veškeré čelně vedené protiútoky a protiofensivy selhaly (19. divise), byly-li však namířeny proti křídlem útočnickovým, měly úspěch (10. divise). Protiofensiva buď vedena svými silami a ne silami 1. sledu (na př. protiofensiva ve směru na Minsk, rozhodující pro průběh bitvy, mohla být provedena jedině 4 prapory z 86 praporů 1. armády vzhledem k morálnímu stavu vojska i velitelů).

Protiofensiva 5. armády podává praktické užití zásady: jakmile bylo dosaženo převahy nad jednou částí nepř. sil, vrhnouti se co nejdříve na část druhou. Modlińská pevnost, byť méněcenná a částečně zničená, měla vážný podíl v těchto operacích! Toť jen stručný nástin „teorie“ varšavské bitvy; zasluhuje najiště naši pozornosti i studia, nejen ze sympatie k bratrskému národu, ale i s hlediska strategie a operativního pojetí t. zv. pružné obrany, jejíž znalost je pro stát, odsouzený k obraně na široké frontě slabými silami, nezbytná.

Z ostatních článků zasluhují zmínky články:

Mjr. franc. arm. Didio: Stálé opevnění; pojednává o složení moderní pevnůstky (rozměry 500—600 m šířky, 400 m hloubky; osádka 20 kulometů v kasematách, 4 kul. v panc. věžích, 20 kulometů v přehradách komunikacích; 4 dalekonosná děla po 2 ve 2 panc. spoušť. věžích, 4 děla 75 mm po 2 ve 2 panc. spouštěcích věžích, 4 děla 75 mm v kasematách k flank. mezer, 6 mozdířů, 6 rychlopalných děl, 5 pozorovatelů atd.; osádka celkem 466

mužů; pevnůstka má být s to, aby nahradila obrannou činnost 2500—3000 mužů! Autor nemluví o nákladu, ani o tech. podrobnostech stavby; nehledě k modernímu pojetí stálého opevnění (opevněné kraje, střediska odporu atd.) zdá se mi býti pevnůstka jednak silným soustředěním — a tedy zranitelným — prostředků na malém prostoru, jednak objektem, jehož finální náklad nevytváří slibovaný užitek.

Pplk. gen. št. Boltuč: Budienny pod Zamoščem. Autor popisuje tu hrdinnou obranu Zamoště proti náporu rudé jezdecké armády a její význam pro celkovou operaci pravého (jižního) křídla polské armády za bitvy pod Varšavou.

Z různých zpráv nás zajímá pojednání o výcviku velitelů jízdní průzkumné čety u pěšího pluku, z něhož plyne, že pěší pluk polské armády disponuje jednou četou jezdeckých (záložnických jezdeckých) v síle 50 jezdeckých. Velitelem je důstojník pěchoty. Autor se přimlouvá za jeho odbornější výcvik, neb ještě lépe za přiděl důstojníka jezdecky. Mimoto je předmětem obšírného článku organizace něm. letectví; mjr. Thun obrací pozornost polské voj. veřejnosti na některé vojenské události v ČSR. (restriktive franc. voj. mise, zkrácení služební doby z 18 na 14 měsíců).

Z vnitřního života polské armády neujde naší pozornosti, že sněm zrušil nárok důstojníka na osobního sluhu, nahradiv tuto výsadu paušálem.

Ročník IX., díl XXIII., sešit 1—3.

Pplk. gen. št. Rowecki „Vojensko-vědecká společnost v sovětském Rusku (Wojenno Naucznoje Obszczestwo — WNO).“ Po revoluci neměla většina velitelů sovětské armády žádného vzdělání vojenského nebo měla vzdělání jen velmi nepatrné. V letech 1917—1920 započato pod vedením býv. carských důstojníků metodické školení a výchova důstojníků i poddůstojníků rudé armády. Tyto práce narazily na odpor revolučních velitelů, kteří opovrhovali posavadní doktrinou a snažili se zavést t. zv. rudou strategii, opíraje výhradně o zkušenosti sovětských bojů, teorie Marxovy a Leninovy se zvl. zřetím k třídnímu boji, jakožto formě budoucí války. Vytvořil se spolek, jenž měl za úkol „neutralisovat“ doktrínu, hlášanou býv. carskými důstojníky; „boje o doktrínu“ skončily ovšem vítězstvím „revolucionářů“, a to 13. října 1920 založením WNO.

Léta 1921—1923 znamenají boj

sjednocení voj. naukové práce ve WNO, která s počátku má co činiti s opozičními organizacemi (nejvýznamnější činitelé opoziční byli tov. Frunze, Tuchaczewski, Ogorodnik, Muklewicz a j. Nejdříve pracováno jen ve voj. školách a kursech, kde zakládány odbočky a vydávány časopisy, později vznikají odbočky i v posádkách. Odpor býv. carských důstojníků je stále slabší a rok 1923 — iniciativní prací Trockého — přináší sjednocení všech „vojevnsko-naučných odboček“ ve WNO. s orgánem „Armija i Revolucija“. Naučná vojenská činnost ruská nemůže býti zvana „vědeckou“; odpovědní činitelé snaží se řešiti jednoduché problémy a nahraditi tak u velitelů rudé armády nedostatky rázu více méně elementárního. Cílem WNO. bylo: povznéstí vojensko-revoluční sílu armády jednak výchovou velitelů, jakož i výcvikem mužstva, záložníků, mládeže, jednak popularisací armády v obyvatelstvu. Organizace WNO. je r. 1924 již velmi rozvětvena:

a) U každého pluku, voj. úřadu atd. jest *Wojenno-nauczny kružok* s úkolem cvičiti velitele, vzbuditi zájem o vojenskou vědu u aktivního i záložního mužstva, propagovati voj. zájmy v civ. obyvatelstvu; možno-li, účastniti se tvůrčí vojensko-vědecké práce.

b) Při voj. klubech, ve vojenském domově, v spolcích, v knihovnách atd. existuje „*Kružok wojennych znanij*“, který ve spolupráci s plukovními „*kroužky*“ vzdělává mladé velitele (poddůstojníky), politické orgány v armádě a zejména mužstvo.

c) V posádkách, u sborových a jim na roven postavených velitelství, u oddělení ústředních voj. úřadů, u každé školy a u každého vojenského kursu odbočky WNO., jimž svěřena hlavně tvůrčí vojenská práce.

d) U každého vojenského okrsku — zvl. okrsková odbočka WNO., jež upravuje tvůrčí vojenskou práci v dosahu své působnosti.

e) Ústřední WNO. u vojenské akademie — řídí vojenskou naučnou činnost v celé ruské armádě.

Od r. 1924 rozšiřuje se činnost vojensko-naučná na celý národ, neboť „přišla válka je válkou třídní, kde bude válčiti proletariát s třídou majetnou“. To má v zápětí, že se celá vojensko-naučná činnost zvrhla v propagandu armády; u obyvatelstva zakládány „*teritoriální kroužky*“ v okresech miličních a nutno přiznati, že po této stránce vykonaly Sověty velmi mnoho! Další snahou Frunzeho, jenž jest — jak se zdá — duší vojenské naukové práce v armádě.

pracováno k centralisaci vědní, které by bdělo nad pravidelným, odborným vydáváním vojenských publikací. WNO. vydává dva časopisy za svůj orgán: „*Wojna i revolucija*“ (redakce Woroszylow, Unszlicht, Bubnow, Tuchaczewski, Kamieniew, Ejedman, Jakira, Kalocki, a *Wojna i Tjechnika* (každý měsíc 7 sešitů: dělostř., a obrněné zbraně, ženijní vojsko, voj. administrace a vál. průmysl, chemická válka, letectvo, strojní doprava a komunikace, spojení). „*Litieraturno-izdatielskij otdiel*“, založený r. 1919 u politické správy armády, který měl — ve skutečnosti jen teoreticky — kontrolovati a usměrňovati celou vojensko-naukovou vydavatelskou činnost sovětské armády, sloučil se po několika přeměnách názvu i kompetence s „*centrálním sovětem WNO.*“, čímž snaha Frunzeho korunována úspěchem. Sjezd WNO. 13. III. 1926 byl konán za účasti 450 delegátů z celého Ruska, z toho 100 zástupců cívilních kroužků; usneseno, aby se WNO. sloučil se společenstvem propagujícím letectvo a obranu proti letectvu, jakož i s jinými svazy, propagujícími všestrannou pohotovost „*proletariátu*“ k třídnímu boji. Vidíme tedy, že se sovětské armádě podařilo poměrně velmi brzy probojovati se z nejvyšších vrstev k téměř ideálnímu stavu organizace vojenského písemnictví, t. j. k naprosté centralisaci jak vydavatelské, tak i duševní a propagační.

Por. Kirchmayer projednává „několik otázek jízdního dělostřelectva“ polemikou s dosud uveřejněnými úvahami! Snahou organizátorů jízdního dělostřelectva je zvýšiti jeho pohyblivost i na újmu jeho palebné síly! Úkol dělostřelectva přiděleného vyšším jednotkám jezdeckta možno vyjádřiti potřebou:

a) vykonávati veliký morální vliv na nepřítele v okamžiku přepadu jezdeckta jezdecktvm;

b) býti stejně pohyblivým jako jezdeckto;

c) poskytnouti dostatečnou palební základnu pro činnost jezdeckta počínaje eskadronou;

d) pracovati společně s jezdeckými jednotkami, počínajíc eskadronou.

Jako podklad pro diskusi o organizaci dělostřelectva u vyšších jednotek jezdeckta uvažuje autor o dosavadním názoru o nutnosti přidělití:

a) každému pluku jezdeckta 1 baterii o 2 četách zvl. lehkého jízdního dělostřelectva (jakéhosi středního typu mezi normálním lehkým živisním dělostřelectvem a dělostřelectvem doprovodným, t. j. lehkými děly pěchoty);

b) každé jezdecké divisi 1 oddíl jízdních aneb automobilisovaných houfnic (105 mm), jenž by měl tolik baterií, kolik jezdeckých brigád by bylo v jezdecké divisi sloučeno.

Po delších úvahách dochází autor k názoru, že 105mm houfnice s koňským potahem je příliš málo pohyblivá, aby mohla splnit úkoly, kladené na ni na př. za ataky (boj proti dělostřelctvu, střelba na zálohy, palba na tvůrčí složky úpravy terénu, manévr palbou a přímá palba jednotlivých děl). Automobilisování houfnic ať již tak, že by bylo užito zvl. aut (s naloženými děly) nebo zkoušeno užití dělostřelctva na pásech event. dělostřelctva taženého traktory, nepropůjčue houfnicím doposud potřebnou permanentní pohyblivost, takže by byly přítěží jezdecktu. Zbývá tedy jen spolehnouti na „doprovodné dělostřelctvo jezdeckta“, jež při veškeré své pohyblivosti je příliš slabé k provádění skutečného dělostřelckého boje! Závěr studie — který si nutno vlastně domyslet — jest, že polní dělostřelctvo, s koňským potahem, chráněné jezdeckými jednotkami, je prozatím — mimo kulometů — nejlepším prostředkem, jak zvýšiti palebnou hodnotu vyšších jezdeckých jednotek, a to tím spíše, že by projektovaná organizace jízdního dělostřelctva tak jako tak úplně nevyhovovala, kdyby vyšší jezdecké jednotky měly plniti úkol pěchoty.

Mjr. gen. št. Lenczowski a kpt. gen. št. Sadowski „Politická a hospodářská situace Německa s vojenského hlediska“. Po světové válce byli Němci nuceni upustiti — prozatím — od expansivního zámořského obchodu a obrátiti svůj zřetel k ovládnutí evropských, zejména ruských trhů! Podporování vhodnou, velmi promyšleně volenou zahraniční politikou a bezohlednou inflací dosáhli Němci toho, že — ačkoli prohráli válku — břemena reparační nejsou těžší než válečné dluhy vítězných států! Přeorientování průmyslu — z výrobků špatných a laciných na výrobky nejlepší jakosti, schopné konkurence s výrobky americkými a anglickými — výborně vedenou propagandou pomocí jednotlivců i sebe menších německých menšin v státech, vzniklých po válce, zatlačuje německý průmysl skutečně na evropských trzích průmysl americký i anglický. Přes to neváhají však Němci s dalším koncentrováním průmyslové výroby a s utužováním pout, jež by je vázaly finančně na Spojené státy americké, zaručující jim průmyslovou nadvládu alespoň nad malými, po válce vzniklými státy. Souhrnně říkají: finanční stav Ně-

mecka je definitivně uspořádán, základy k normálnímu hospodářskému životu jsou položeny, průmysl a obchod má mnoho naděje a schopnosti konkurenční.

Čeho třeba Němcům, aby stáli na politické i hospodářské převálečné výši? Teritoriální zisk ztracených území nelze v dohledné době očekávat; přes to možno počítati v brzku — před stanoveným termínem — s opětným přivtělením Saarského území, zrušením okupace a voj. dohledu! Dalším programem je připojení Rakouska; revize vých. hranic se snahou přivtělití Horní Slezsko a polský přístup k moři opět k Německu, jehož stmelení v jeden státní celek jest pevnější než před válkou.

Tohoto cíle dosahují Němci především mírovou prací; za pomoci všeobecného odzbrojení států, jehož jsou Němci nejhorlivějšími přívrženci, dosáhne Německo stejné úrovně vojenské pohotovosti s brannou hodnotou evropských států, zejména těch, s nimiž sousedí. Další snahou Německa jest ovládnouti hospodářsky celou Evropu, zejména Evropu západní a střední, za podpory amerického průmyslu. Po stvoření t. zv. Panevropy, ovládané Německem, nestojí nic v cestě obnovení expansi německého průmyslu do zemí zámořských, hlavně asijských, a k opakování — po stránce hospodářské (později administrativní) — nových anebo ztracených německých kolonií.

Po tomto všeobecném úvodě dávají si autoři otázku: Je Německo s hlediska politického, hospodářského i vojenského schopno rozvíti a úspěšně ukončiti válečný konflikt? V Evropě možno mluvit o tomto seskupení zbrojních sil:

a) Anglie (britská říše) s ostnem protí Sovětskému Rusku; dominující vliv ve Svazu národů, Balkáně, Pobaltí a spolupráce s Amerikou.

b) Poněkud — po Locarnu — nepevný „francouzský blok“ obrácený hlavně protí Německu.

c) Sovětské Rusko s národy mohamedánskými, se snahou ovládnouti Čínu, Indii a s hrotem namířeným hlavně protí Anglii.

d) Německo, s politikou kolísající se v své přízni mezi Anglií a Ruskem, hrající úlohu prostředníka mezi Východem a Západem; z tohoto oktrovaného poslání těží Němci ve Svazu národů. Zdá se, že v dohledné době nebudou Němci řešiti opravdu svých hranic válečně, nýbrž mnohem slibnější a jistější cestou diplomatickou. Politicky bude mocí Německo roz-

stítí konflikt válečný teprve, až dosáhne svého bývalého mocenského postavení na podkladě hospodářsky závislého Panevropy.

Co do hospodářského rozmachu zjišťují autoři stále vzrůstající hodnoty vývozu i dovozu, jakož i průmyslu, schopného válečné výroby. Německo se vzmáhá po světové válce mnohem rychleji než všechny ostatní evropské státy.

S vojenského hlediska nesou Němci dnes na takové výši, aby mohli pomýšlet na samostatný ozbrojený konflikt! Základy k dobré armádě asi 3.000.000 mužů však mají; k vedení války chybí však Němcům jednak finanční prostředky, jednak suroviny a vozivatiny! Válka, vedená mimo jiné hospodářskou blokadou, by neměla úspěchu! Ale i tu situace bude den co den lepší, zejména po odchodu vojenského dohledu, který máří průmyslové přípravy k válce. Přes to nutno konstatovati, že myšlenka odvety je zanáklá a bují potajmu v propagandě myšlenky, v přípravě členů Reichswehru na místa poddůstojníků důstojníků budoucí německé národní armády, jakož i v skryté přípravě k přeměně mírového německého průmyslu na průmysl válečný!

Přípravy Německa k válce bude nutno měřiti v budoucnosti hromadným některých surovin, jako kaučuku, niklu, mědi, zinku, banganu a bavlny, jichž mají Němci nedostatek. Nesrovnalosti ve Svazu národností umožní při řešení vážného konfliktu mírem získati čas k přípravě válečného zasažení. Přes to možno tvrditi, že se Němci budou vyhýbatí válce do té doby, dokud jejich přípravy budou koncovány spojenci a dokud nebude jejich hospodářský život úplně sanován Panevropou, dokumentovanou na vesak připojením Rakouska!

Z ostatních článků může nás zajímat:

Askenazy: „Josef Chlopicki: Historik polského důstojníka“, popisující činnost polské legie v službách Napoleonových a její boje v jižní Itálii (Calabria).

Mjr. gen. št. Rutkowski: Průběh bojů polských o Lvov v r. 1918, který osvvětluje revoluční, popřevratový vznik polské armády a její potyčky Ukrajinci o panství ve vých. Haliči. Hlediska k vlastní a nadšení pro boj polského důstojníka, vojáka a občana bez ohledu povolání i majetku nás nutí pomýšlet o veliké morální hodnotě polské armády a zejména jejích dnešních vůdců!

V různých zprávách sledáváme velmi podrobné pojednání (mjr. gen. št. Žybořského) o čes. civilním i vojenském letectvu, o leteckém průmyslu, o leteckém spolkovém životě, o povětrnostní službě, o obraně proti letadlům. Autor považuje dnešní letectvo ČSR za velmi dobré a považuje jej v budoucnosti za jednu z nejdůležitějších zbraní ČSR.

Pozornosti zasluhuje také přehledně podaná organisace armády rumunské.

Mjr. Felsztyn navazuje na přezbrojení čsl. armády na pušku Mauser a pojednává o různých moderních poválečných zbraních pěchoty (Meunier, zvaný S. T. A., R. S. C. původu francouzského, Fiedor původu ruského); článek je příspěvkem k otázce výzbroje pěšáka ručním kulometem místo dosavadní puškou. Mimo to projednávána velmi vhodným způsobem potřeba, zříditi „ženijní štáb“, postavený na roveň gen. štábu (byla-li již intendantce na roveň postavena gen. štábu). Jeho členy by byli:

a) inženýři s přísl. voj. vzděláním (odborníci v jednotl. odvětvích voj. techniky);

b) inženýři nebo důstojníci jednotl. techn. zbraní s přísl. odb. techn. vzděláním;

c) důstojníci techn. zbrojní služby, mající potřebné voj. a techn. odb. vzděláním!

Z časových novinek polské armády třeba si povšimnouti definitivního uspořádání nejvyšších polských vojenských úřadů.

U presidenta polské republiky jsou dvě „vojenské rady“, „širší a užší“. Předsedou „užší vojenské rady“ jmenován marš. Pilsudski — budoucí hl. velitel polské armády; její členové; náčelník hl. štábu; generálové, budoucí velitelé armád z valky — v míru vykonávající funkce arm. inspektorů a II. zástupce náč. hl. štábu jako „náčelník užší voj. rady“ bez hlasovacího práva! Užší voj. rada jest orgán, jenž řídí vojenské přípravy a pracuje o operačních plánech pro obranu státu; rozhodnutí užší voj. rady v těchto věcech jsou pro ministerstvo vojenství směrodatná. Mimo to kvalifikuje vyšší velitele — počínaje veliteli pluků — aniž jsou jeho názory po této stránce pro ministerstvo vojenství závazné.

Širší vojenská rada — měnívého složení — je poradním orgánem v důležitých vojenských věcech, jako v základním složení, ve změnách výzbroje, doplňování, organisace atd.

(Pokračování.)

c) Revues anglické.

The Cavalry Journal

Ročník XVII., č. 63 a 64, leden a duben. (Dokončení.)

Plk. J. F. C. Fuller: **Drobné války Alexandra Velikého.** Autor pojednává o bojích slavného dobyvatele Alexandra Velikého v horách Thracie, Illyrie a Persie. Způsoby, jimiž se mladistvý ještě Alexandr vyprostil z kritických situací a vítězil, překvapují. Charakteristickým pro něho je, že šetřil lidským materiálem. Poněvadž to jeho mužstvo vědělo, bylo naplněno obdivuhodnou morálkou.

Analysí jeho bojů (viz číslo dubnové) s různými kmeny v Asii a tažení do Indie dokazuje autor, že Alexander neznal schemat. Vždy přizpůsobil se okolnostem. Rozhodnuv se, jednal bleskurychle. Hleděl, aby nepřítele překvapil, chráně sám své vojsko před překvapením. Jeho schopnost posunovatí organisovanou armádu přes hory severozápadní Indie rychleji než se pohybovali tamní horalé, mu zajistila úspěchy, jež jsou ojedinělé ve válčení v horách vůbec.

Ppk. L. F. Page: **Výcvik jezdeckta v západní Kanadě.** Kanada je rozdělena na 11 vojenských oblastí s čísly 1—7 a 10—13. Autor líčí výcvik důstojníků, poddůstojníků a vojnů, přihlásivších se k službě u jezdeckých pluků nepermanentní milice oblastí čís. 10 a 12.

Major J. Goddard: **Pravidlo a co předcházelo.** V několika člancích uvazuje autor o pravidlech pro jezdeckto, jež vyplývají z klasičeských příkladů válečných dějin. Snesl velmi cenný materiál, jež by měl každý jezdec, každý vyšší velitel a každý důstojník generálního štábu studovati. V první stati se obírá pochody. Líčí obdivuhodné výkony jezdeckta. Udává při tom, jak byli koně zatíženi, kolik jich zahynulo a z jakých příčin.

V r. 1805 urazil francouzský jezdecký sbor, jemuž velel Murat, v 67 dnech přes 950 mil (1 mile = 1.6 km), bojoval v bitvě u Slavkova, v 16 potyčkách a nesčíslných šarvátkách. Pravděpodobné zatížení koně bylo u těžkých jezdeckých divisi 114—115 kg, u lehkých 101 až 102 kg. Ztráta koní obnášela asi třetinu stavu. Byla zaviněna nedostatečným dohledem na mužstvo, jež se proto málo o koně staralo. Rovněž pochodové výkony Muratovy r. 1806 byly velice.

Zmíniv se o improvizovaném jezdecktvu v americké válce a podav kritiku jeho činnosti, líčí pochod britské

jezdecké divise do Kimberley v únoru 1900. Únor je v jižní Africe totiž nejteplejším měsícem, a tu nedostatek vody ničil jezdeckto. Z pluků byl jen jeden již tři měsíce v zemi, koně nebyli tudíž otuženi. Divisi velel gen. French. Skládala se ze tří jezdeckých brigád a čítala něco přes 5.000 jezdců. Záložních koní bylo 5%. Kůň nesl 108 až 114 kg. Divise urazila od 11. do 17. února 150 mil, při čemž byl jen 1 den bez pochodu. Úbytek koní obnášel 17. února již 70% a při pokračování v pochodu byl by 18. února činil skoro 100%. To znamená, že se divise za týden zhroutil. V době od 11. února do 13. března ubylo jezdecké divisi 2.167 koní, podle hlášení veterinářů „stálou těžkou službou při zmenšených dávkách krmiva“, podle jiné zprávy: „vedrem, nedostatkem vody a špatnou péčí o koně“.

Vzornou kázní a péčí o koně vynikala britská 4. jezdecká divise za světové války při svém pochodu v týlu turecké armády v září 1918 po bitvě u Sharonu. Záložní oděv a pláště nebyly vzaty s sebou. Jezdec měl potraviny na tři dny a 21 liber (asi 9½ kg) zrni na koni. Zatížení koně bylo asi 108 kg. Divise urazila 68 mil v 35 hodinách. Ztráty koní byly nepatrné, činily na př. u 10. jezdecké brigády jen 15 koní.

Po zmínce o použití jezdeckta Cromwellem a Napoleonem přichází autor k dalším výkonům jezdeckta ve světové válce. Líčí tažení ve Východním Prusku v srpnu 1914 a praví: „Rusové dosáhli rekordu v propasení dohřívých příležitostí. Není snad zásady, proti které by nebyli se prohrěšili.“ Strategicky bylo ruské jezdeckto dobře umístěno, ale jeho vůdcové dostali polovičaté instrukce a byli mylně řízeni, takže často se hnali tam, kde nic nebylo. Neobdrželi dostatečných informací a když se naskytla taktická příležitost, chyběla jim podnikavost. Nebylo ani součinnosti, ani spojení. Proto nepřinesla Rusům ohromná číselná převaha jejich jezdeckta (230 eskadron proti 84 německým) žádného užítu.

Pěkný příklad správného užití jezdeckta podává autor popisem boje u Ramadi na Eufratě 28. a 29. září 1917. Zatím co britská pěchota útočila čelně na opevněnou posíci Turků a tlačila je zpět, jela jezdecká brigáda daleko kolem jejich křídla, částečně pouští, až se dostala Turkům v týl. Tím byli donuceni ke kapitulaci.

Npor. W. Gates: **Mechanisace a úloha jezdeckta.** Autor ukazuje, jak lze zvýšiti pohyblivost jezdeckta. K tomu je zapotřebí zmenšiti zatížení koně a

*) Viz V. R. č. 8/9, str. 470.

organizovat rychle se pohybující bojový trén. Obého lze dosáhnout mechanizací bojového trén. Motorové vozidlo, aby vyhovělo vojenským požadavkům, musí být schopno jeti též mimo cestu a musí být užíváno obyvatelstvem, neboť válečná potřeba se za mobilisace hraří zabráním civilních vozidel. V Británii jsou nyní dva typy šestikolových automobilů, jež přicházejí v úvahu. Urazí za hodinu po silnici více než 56 km. Jezdí přes svahy (se sklonem 1:2), hráze, příkopy a p. Lehký typ unese na silnici až 1500 kg. mimo cestu 1000 kg, těžký typ dvakrát tolik.

Lehkého automobilu lze použít: 1. k vození části břemena, jež nyní nosí kůň, 2. k vození automatických pušek, kulometů, děl proti tankům (s personálem a střelivem) a radiových stanic, 3. k dopravě mostních souprav a 4. k dovážení píce a stravy.

Pojízdná kuchyně je pomalá a překáží. Výhodnější je připravovat stravu daleko vzadu, kde lze nerušeně vařit. Pokrmy se dají do varnic a automobil je dopraví k vojsku, jež dostane v zádočím okamžiku teplé jídlo. Automobil zůstane v pohodlném dosahu vojska, až je denní dávka konsumována. Pak se vrátí k společnému střelisku vaření pro novou 24hodinovou potřebu. Tento způsob by byl výhodný pro druhé zbraně. Soustředěním by se ušetřilo na personálu, palivu, zásobách a vozidlech.

V armádě by musil být jen jeden

typ automobilu, aby byla vzájemná výpomoc možná. Byl by zapotřebí jednotný, přísný dohled na opravování a udržování vozidel.

T. L. Leigh-Mallor: **Součinnost letectva s jezdeckem.** Autor předpokládá, že bude samostatné jezdecké divisi přidělena letka. Velitel jezdectva musí letectvu jasně nařizovati, co od něho žádá a musí je stále informovati. Proto je nutné, aby bylo letiště blízko stanu divise. Velitel divise dostane od letky situační zprávy a od průzkumných letadel a od svých pozemních orgánů přímá hlášení. Při dalekých převýsech hlásí letectvo silu, složení a směr nepřátelských pochodových proudů a chrání jezdectvo před překvapením. V obtížném terénu obstarávají zvláštní letadla spojení mezi částicemi jezdectva. Zastírá-li jezdectvo vlastní armádu, nesmí být nepřítelem překvapeno a zatlačeno, dokud není armáda pohotova. Letectvo pomáhá pozorováním a útoky na nepřátelské proudy. Při nájezdech může letectvo fotografovati všechny důležité body, aby si jezdectvo mohlo vybrati nejvýhodnější cestu. Takové podniky předpokládají vlastní převahu ve vzduchu. Jeť velké jezdecké jednotky dobře viděti a jsou oblíbeným cílem letců. Při pronásledování zabraňuje letectvo nepříteli přístup k ústupovým cestám a informuje jezdectvo, kudy se nepřítel ubírá, a jaké má posice. Tím umožňuje, aby bylo jezdectvo soustředěno vždy na pravém místě.

Plk. v. v. Kroupa.

d) *Revue belgické.*

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Květen:

Operace belgické armády ve válce 1914—1918. Bitva na Yseře. Úvod. Situace belgické armády 18. října. Situace spojenců. Situace německých vojsk. Den 18. října. Úmysly soupeřů pro tento den. Operace mezi mořem a Dixmude. Operace v Dixmude a jinde odtud. Rozhodnutí hlavního velitelství. — Mjr. Jobé: Základ bitvy. (Viz též časopis roč. 1923 březen, září, říjen; 1924 březen, duben; 1925 leden, únor, prosinec; 1926 leden, únor.) IX. Operace r. 1917. Všeobecná situace koncem r. 1916. Přípravy na operace r. 1917. — Generálmajor Donies: Obrana do hloubky. Rozdělení palebných prostředků, zejména kulometů. Autor dochází k závěru, že počet kulometů a pěchotních děl, jimiž divise disponuje, nestačí. Divise (trojpluková) by měla mít kulometný pluk o dvou praporech, z nichž každý by měl 3 kulometné a 1 pěší rotu. U pěchotních

děl žádá pro divisi jeden prapor pěchotních děl o 2 bateriích, každá baterie 12 děl (moždír 7.6). — Pplk. Janssens: Organizace bojových cvičení u pěšího vojska. Program těchto cvičení: Aby přinesla žádaný užitek, je třeba sestaviti jejich celkový program, pečlivě je pripraviti a kontrolovati podrobně jich provádění. Bojová cvičení jsou vyvrcholením výcviku v příslušných výcvikových obdobích; tedy výcvik střelce v roji se končí bojovými cvičeními roje, výcvik střelce v družstvu se končí bojovými cvičeními družstva atd. Velitel roty sestavuje program pro bojová cvičení vojína (střelec, pozorovatel, pátrač), roje, družstva a čty. Velitel praporu sestavuje program ten pro rotu a prapor. Před provedením cvičení s vojskem je nezbytno provésti je jen s veliteli, napřed na mapě a pak v terénu. — Kpt. cmdt. Beretzé Colet: Doktriny použití dělostřelectva. (Viz též časopis 1926 prosinec a 1927 únor.) III. Rozdělení dělostřelectva a jeho

úkolů. Podle předpisů příslušných armád popisuje, jak Němci rozdělují své dělostřelectvo při střetném boji a při útoku na pozici v pohybné válce; jak se Angličané dívají na tuto otázku při nepřipraveném útoku (encounter attack) a při útoku metodickým (deliberate attack) ve válce pohybné; konečně jak Francouzi a Belgičané řeší otázku v ofensivě ve válce pohybné. — Kpt. O. De Caesmaecker: Instrukce pro kulometnou střelbu proti letounům. Obsah německého předpisu H. Dv. 462. — Entwurf. — Anleitung zum Gebrauch der Fliegervisiereinrichtung für M. G. — Lusion Godeaux: V. Burzio: „Druhý balistický problém.“ II. Theorie M. Esclangona.

Červen:

Operace belgické armády ve válce 1914—1918. Bitva na Yseře. Den 19. října. Rozhodnutí hlavního velitelství. Operace severně od Dixmude. Operace jižně od Dixmude. — Generálmajor Donies: **Provádění palby v obraně.** Úvahy o vypracování plánu palby a o možnostech jeho skutečného provádění. — Mjr. Jobé: **Základ bitvy.** X. Ofensiva anglicko-francouzská r.

1917. Operace na západní frontě po jarní ofensivě. Bitva u Caporetta (24. října 1917). — Pplk. Janssens: **Organisace bojových cvičení.** II. Organisační cvičení. Je nutno stanovit: počet cvičičího útvaru (družstvo, četa, rota atd.), předmět cvičení, terén, kde se cvičení provede, rámec, v kterém bude jednotka cvičiti (zřídka kdy izolována, skoro vždy včleněna), taktický předpoklad (výchozí situace, úkol jednotky), označení nepřitele (suponován, značkován, soupeřské cvičení), označení palby (vlastní i nepřátelské) a jejího účinku. III. Provedení a řízení cvičení. Úloha ředitele cvičení: řídit činnost nepřitele, organisovati rozhodčí službu, podněcovati činnost velitele, cvičiči jednotky, zakročovati při provádění cvičení, vésti rozpravu a shrnouti poučení. — Mjr. Paquot: **Pěchotní dělostřelectvo.** VI. Taktika. Pěchotní dělostřelectvo v obraně. Studium použití nynějšího pěchotního dělostřelectva belgické armády; v ofensivě (zajištění na pochodu, útok na organisovanou pozici), v obraně (přední stráž, obrana proti tankům, zadní voj). — Pplk. C. Thomas: **Všeobecná metoda pro botné pozorování a zjednodušení palby.** Bs.

e) Revues rumunské.

Romania militara.

Ročník LVIII. (1926), č. 5.*)

Plk. Stratilescu: Jak uvést v soulad pohybnou válku s opevněním. Pevnosti nepozbyly za světové války svého velikého významu. Vyžadují však velikého finančního nákladu. Proto se musíme spokojiti i pro zabezpečení nástupového prostoru jen polními opevněním, dokud nám naše finance nedovolí vybudovati stálá opevnění. Obranný plán pro zabezpečení nástupu musí sestavit do všech podrobností oni velitelé, kteří jsou předem určeni hájit dotčený prostor, po předchozím důkladném studiu terénu na místě. Organisační terénu musí býti pečlivě připravena. V terénu mohou býti umístěny různé značky, a třeba-li, i vykonány malé práce v místech, kde mají býti významnější opevnění.

Plk. Jakobici: Západní horstvo s hlediska vojenského. Vojensko-geografická studia horstva na hranicích rumunsko-maďarských.

Gen. Jarca: Paralela mezi Štěpánem Velikým a Janem Hunyadym Korvinem. Histori-

cká studie, která vyznívá v neprospěch Korvina.

Plk. Constandache: Německé skupiny armád za války 1914-18. (Překlad podle mjr. H. Martina.) Němečtí válečníci pokládají za výhodné — podle zkušeností z války — utvořit z jistého počtu armád skupinu armád pod jedním velitelem, nikoli však poríditi některé armády jednomu z velitelů armád při ponechání jeho dosavadní funkce, jak tomu bylo na začátku války.

Pplk. Miorini: Soudobá topografie. Vývoj a použití topogrametrie, stereofotogrametrie a autokartografie v topografii.

Kpt. Dragomirescu: Hodnota spojeneckví. (Překlad podle Le Bona.) Pevné spojeneckví anglo-francouzské by bylo zabránilo vypuknutí světové války a podobně tomu může býti i v budoucnosti.

Ppor. Ivanescu: Tank jako ekonomický bojový prostředek. (Překlad podle plk. Velpry z „Revue Militaire Française“.)

Mjr. Constantin: Jak posuzují Němec francouzská vojenská pojetí. (Překlad, pokračování podle fr. plk. Alléhauta.)

Kpt. Cárlan: Protiofensivní spojeneckých armád ve Fran-

*) Viz V. R. č. 7, str. 379. Tyto sešity došly opožděně.

ci 15. července až 11. listopadu 1918. (Překlad, pokračování, podle mjr. de Lamotte.)

Čís. 6.

Plk. Rizeanu: Dělostřelectvo u předvojů. Způsob užití dělostřelectva za přibližovacího pochodu a při sjednávání dotyku (podle francouzské doktriny) je předmětem tuhých sporů v rumunské armádě. Francouzský plk. Alexandre objasnil tuto otázku v kurse taktiky dělostřelectva na válečné škole v Paříži takovým způsobem, že předmět sporů zdá se být odstraněn. Předvojům se zpravidla nepřiděluje dělostřelectvo, avšak aspoň polovice dělostřelectva divise musí být vždy s to, aby ihned podporovala předvoje. Ve zvláštních případech (dle terénu úkolu, síly předvoje) však bude nutno podřídit výjimečně velitelům předvojů dělostřelectvo pro přímou podporu.

Plk. Jinga: Důstojnictvo armády. Má-li se organismus důstojnického sboru řádně vyvíjet, je třeba, aby mu byl v míru umožněn pravidelný postup, aniž by však byl porušen správný poměr mezi počty různých hodností. Toho lze dosáhnout jednak tím, že doba setrvání v hodnosti bude u nejnižší hodnosti nejdéle a bude se krátit rovnoměrně s každou hodností vyšší, jednak propuštěním do zálohy (výslužby) důstojníků, kteří dosáhli v jistém maximálním věku určité minimální hodnosti. Pro tyto důstojníky však nutno zajistit v civilní státní službě vhodné zaměstnání, aby bylo využito ve prospěch státu všech jejich sil. Tím si nejen zajistíme potřebný počet důstojníků pro mobilisaci, nýbrž dosáhneme i těsnějších styků s ostatními složkami státu, jak toho pojem „ozbrojený národ“ vyžaduje.

Pomozme si sami! Návrh na zřízení „vojenské banky“, do které by každý důstojník ukládal část svého platu, aby si v nutné pensí mohl přilepšit.

Kpt. Georgescu: Činnost 4. oddělení štábu velit. armády ve Francii. (Překlad podle mjr. Pierra Rasouta.)

Mjr. Hamat: Přejchod a obrana vodních toků. Pojednává o principech a způsobech přechodu a obrany vodních toků, jak je přijala podle zkušenosti z války německá armáda a jak jsou obsaženy v jejich instrukcích „Slabá mostů“ a „Vedení a boj kombinovaných zbraní“.

Mjr. Constantin: Jak posuzuje Němec francouzské vojenské pojetí. (Překlad, pokračování.)

Ppor. Bradatcanu: Kontrola. Inspekce představených v době výcviku nováčků nemá být postrachem nižších

důstojníků, nýbrž má sloužit k jejich povzbuzení a k získání autority u mužstva.

Kpt. Vasilescu: Válka aero-chemická. Německo má možnost takřka přes noc přeměnit svůj mírový průmysl na výrobu válečnou, vyrobit jedovaté plyny a letadla a zamořit rázem na př. Paříž. Rovněž Rusko si všímá bedlivě chemické války a založilo společnost „přatel chemického průmyslu a obrany země proti plynům“. Z toho vyplývá nutnost protipřípravy v Rumunsku.

Npor. Puican: Několik hospodářských a finančních úvah o válečném průmyslu ve Velkém Rumunsku. Rumunsko potřebuje soběstačný válečný průmysl. Po té stránce je daleko za Československem a Polskem. Nelze-li jej založit vlastními prostředky, nutno přivolat cizí kapitál a cizí pracovníky. K tomu je však třeba vzbudit důvěru ciziny v rumunské podnikání.

Por. Mihailescu: Stručný náčrt vojenské pedagogiky. Důstojník musí znáti kmenové vlastnosti rumunského lidu a využít jich při výchově vojáka. Je třeba sestavit voj. pedagogiku.

Čís. 7—8.

Plk. Paltineanu: Důvody pro organizaci baterií poňního dělostřelectva o 4 dělech. Nejlepším svědectvím o účelnosti této organizace je, že Německo a Rakousko během války proměnily baterie o šesti dělech na baterie o čtyřech dělech, ostatní bojující státy měly takto organizované baterie již v míru a za války je tak i ponechaly. Pro tuto organizaci mluví: pohyblivost, spotřeba střeliva, přizpůsobení organizaci pěchoty, možnost kombinace palby. Ušetření na důstojnických a poddůstojnických při organizaci baterií o šesti dělech nemůže být rozhodující, jsou-li proti tomu důvody taktické.

Plk. Rizeanu: Navázání dotyku a zahajovací boj. Srovnáme-li předválečné francouzské, rumunské a německé instrukce o vedení vyšších jednotek s těmiž instrukcemi poválečnými, shledáme, že není zásadních rozdílů mezi dřívějšími a nyníjšími pojetími přípravných akcí (navázání dotyku a zahajovací boj). Rozdíl je jen formální a v metodě; nové instrukce stanoví přesně úlohu a odpovědnost velitelů všech stupňů a podávají přesnější charakteristiku těchto akcí. Podle francouzských předválečných instrukcí byl dotyk navázán jezdeckým zjištěním obrysů nepřátelské linie, pak následoval zahajovací boj. Nyní je dotyk navázán teprve tehdy, jakmile pěchota

předvojů narazila na souvislou nepřátelskou palebnou čáru a nemůže kupředu. V německých předpisech se trvá v zásadě na názorech předválečných: navázání dotyku obstará jezdeckto, pak následuje přezvědný boj až do dosažení souvislé nepřátelské linie.

Plk. Georgescu: Návrh na organizaci doplňovacích okresních velitelství. Podle nového zákona o organizaci armády je stát rozdělen na teritoriální velitelství, jejichž výkonnými orgány jsou doplňovací okresní velitelství. Jejich úlohou je připravit armádu (národ) k válce. Mají vést evidenci, třídit a kontrolovat prameny svého okresu, pokud se týče osob, zvířat a materiálu, potřebného pro válku; připravit a provést mobilisaci těchto zdrojů. Ve skutečnosti doplňovací okresní velitelství tuto úlohu dosud neplní, zabývajíce se jen evidencí branců, poněvadž nemají k tomu potřebného personálu. Autor navrhuje, jak by měla doplňovací okresní velitelství být organizována, aby mohla splnit úkoly zákonem stanovené.

Com. Rasca: Operace o dobytí Dardanel a vyložení vojska z lodí na Galipoli. Historické líčení vzniku operace, výpočet sil, průběh operací, ponaučení z nich.

Mjr. Mihail Victor: Umění vést vojska ve válce. (Překlad z německého spisku gen. J. z r. 1912.)

Mjr. Idieru: Poznámky k přípravě odzbrojovací konference. Nástin pravidel, podle kterých by bylo lze stanovit stupeň ozbrojení, nutného k obraně státu.

Kpt. Georgescu: Činnost 4. oddělení štábu armády ve Francii. (Pokračování. Překlad z franštiny.)

Pplk. Leoveanu: Nedostatky ve výcviku důstojníků. Pro důstojníka nestačí jen odborné vzdělání vojenské, má z něho být také vzorný občan a má být tak připraven, aby se mohl

ujmouti i jiného povolání, když je dán do pense.

Kpt. Popescu: Verdun. Překlad francouzského článku o bitvě u Verdunu od Henry Bourdeau.

Kpt. Ciocanescu: O autoritě a kázní. Psychologická črta. Podmínkou kázně je autorita velitele, která vyvívá z předností fyzických, duševních, věkových, prestižních atd. Důležitým činitelem je důvěra. Zachování kázně klade tedy požadavky jak na velitele, tak i na podřízeného.

Kpt. Dragomir: Doprovodné dělostřelectvo v italské armádě. Otázka rychlé podpory pěchoty dělostřelectvem se v Itálii studuje s velikým nákladem. Návrhy různých autorů obsahují všechny variace od vystrojení pěchoty vlastním pěchotním dělem až po pouhé poskytnutí přímé podpory části děvisního dělostřelectva, bez jakéhokoli podřízení veliteli pěchoty. Studijní komise se usnesla dát pěchotě vlastní dělo 45–50 mm, o jehož konstrukci pracují významní odborníci.

Kpt. Manole: Návrh, týkající se záložních důstojníků. Odborné vzdělání záložních důstojníků třeba doplnit buď vydáváním zvláštního časopisu pro ně, nebo aspoň sestavením spisku, který by obsahoval všechno, co záložní důstojník má vědět.

Mjr. Popescu: Úloha revuí. Vojenské časopisy nemají pěstovat jen vojenskou vědu, nýbrž mají pomáhat tvořit charaktery, budit city pro čest, slávu a dobro vlasti.

Plk. Maman: Třetí mezinárodní kongres vojenského zdravotnictví a farmacie v Paříži 20.—25. dubna 1925. Líčení průběhu.

Budoucí válka. Překlad článku vysoce postaveného anglického důstojníka z „Daily Telegraph“ po anglických manévrech 1925.

Mjr. Moldoocanu: Společná střelba různých zbraní ostrými náboji. Překlad podle článku plk. Ristiće z revue „Glasnik“.

C. L.

f) Revues německé.

Revue „Kriegskunst in Wort und Bild“ vychází v nakladatelství „Offene Worte“ v Charlottenburgu, každý měsíc jeden sešit a jest určena především pro ilegální spolky německé. Je to vlastně jen velmi obratně zakuklený služební, cvičební a polní rád, mistrně propletený protidohodovou propagandou, jak podrobněji uvidíme na jednotlivých státech. Četné, pěkně provedené obrázky a dvě speciální mapy 1:100.000 doplňují revuí.

Ročník III., sešit 1, 2, 3 (říjen — prosinec 1926). Úvodní články těchto tří sešitů přinášejí biografii tří

mužů současně s reprodukcemi jejich fotografií na obálkách sešitů. — Gen. v. Falkenhayn oceňuje článek takto: „Byly mu... často činěny výtky a jistě má pozdější kritika v mnohem pravdu. Ale na jedno nesmíme zapomenouti: je zvláštní zásluhou Falkenhaynovou, že v tehdejší tak nevděčné situaci (1914) neváhal po gen. v. Molke převzít vedení armády do svých rukou, a že se jeho bezohledné činností podařilo krizi ústupu (od Marny) přemoci a tak již po několika málo dnech nepříteli opět úspěšně nastavit čelo.“ Pak jest jeho osobní čat-

řádky a krátký životopis. Článek je zpestřen šesti reprodukcemi, většinou z počátku války z bojů německé pěchoty 1914 ve Flandřích, u Yperu a p. — Článek Podd. Müller sask. p. p. 244 je vlastně nadsebou oslavou německé mládeže z mobilisace 1914, taktéž vyobrazení a text k tomu. — Článek námořního kpt. Meyera-Waldecka přináší biografii tohoto důstojníka a pak hlavně boje u Kiaučou, kde byl dotčený důstojník od r. 1911 guvernérem. (1. obrázek na Hohenzollernstrasse v Tsingtau). — Poté je veliký soubor článků „Taktik“, zabírající větší část všech tří sešitů, jest, jak již výše uvedeno, vlastně služebním, cvičným a polním řádem, mistrně na konkrétním příkladě podle námětu a podle speciálních map 1:100.000 čís. 186 (Prenzlau) a čís. 187 (Stettin) ve formě jakéhosi aplikačního cvičení, místy přímo ve formě dialogu mezi dvěma účastníky-vojiny velice názorně a přehledně podle látky jednotlivých zbraní sestaveným. Abychom celou velkolepou koncepcí tohoto úžasného vojenského výcviku neovládli mohli lépe pochopiti, uvádím dále články o pěchotě podrobně s výtahem z námětu — ostatní zbraně, ač články koncipovány zcela obdobně, jen v rezezi, — čímž pravá podstata a hluboký význam těchto na pohled nevěrně vypadajících článků plně vynikne. Pro celý soubor článků „Taktik“ jest stručně tento námět: Děj na ústře, jež jest hranicí mezi dvěma sousedními státy. Záp. stát zařizuje od sebe jednu ochranu hranic. I./6. p. prap. a jednou četou I. minometů a jednou četou doprovodných děl byl 31/I vylomen na nádraží v Prenzlau. Zde došlo vel. I./6. pol. roty. hejtman A. tento rozkaz: Nepřítel se shromažďuje na Odrou. Menším výzvědným oddělením obrněnými auty podařilo se dosud jen jižně od Stětina překročiti Odru. Či dneška ráno jen u Stětina zvýšena bojová činnost. — Setník A. s I./6. p. prap., jednou četou těžkých kulometů, jednou četou I. minometů a s jedním doprovodným dělem ubytuje se v Baumgarten (6 km sev.-vých. od Prenzlau).

Kromě toho dostane jednu jezdeckou četou. Počasí jasné, zimní, 10° C teplota, 5 cm sněhu, mužstvo mladé, zdravé. Následuje přehled poč. stavů. Vidíme: námět zcela jednoduchý, řešený již a priori k řešení úkolu jednotlivce, družstva, čty, tedy základní věci. — Pěchota: Seš. 1. (Početní rozkazy, organizace, výstroj, výzbroj.) Článek je koncipován tak, že každý laik může se naučiti základnímu výcviku vojenskému teoreticky velmi dobře, takže v případě mobil. praktický výcvik po-

volaných mas by byl nekonečně usnadněn a zkrácen. — „Hoši, hoši, dnes to konečně začíná,“ míní svob. Weber k svému sousedu svob. Bergmannovi! Poodešli oba na nádraží v Prenzlau od pušek, v kozly sestavených a dívají se na vystupování praporu z vlaků. „Náš hejtman rozmlouvá tamhle zcela sám s velitelem praporu, dostaneme jistě zvláštní úlohu.“ — Oba se zadívají na pušky. — „Je to přece jen docela pěkná věc, taková pěší rota!“ — „Jak jest vlastně silná,“ ptá se voj. Treller, který teprve před několika dny přišel k polní rotě od náhradního prap. — „3 důstojníci, 30 poddůst., 131 vojinů, t. j. 164 osob,“ odpovídá Bergmann. „Máme také lehké kulometry? Žádné nevidím!“ vyzývá Treller. — „Človče, tu vidíte zase jednou nováčky! Což vůbec nevíš, že máme u každé roty 6 lehk. kulometů, každá četa že má dva a že při pochodu jsou zavěšeny zvenčí na vozech bojového trénu?“ —

Zamysleme-li se nad těmito řádky, vidíme, jak zde ve formě zábavného dialogu je mnoho obsaženo — „teoret. předvojenského“ řekl bych, výcviku. Každý příslušník národa, který připravuje pečlivě třeba jen pouhou obranu státu, a každý, kdo s ní počítá a tento časopis pozorně čte, má po těchto několika řádcích jasnou představu o organizaci pěší roty. A dále:

„No, vy toho zrovna mnoho nevíte!“ míní desátník, který zaslechl rozmluvu a přistoupil, „to už je svrchovaný čas, aby se to do vás vpravilo!“ — Zavolá ještě jiné dva nováčky a pokračuje: „Naše pěší rota se dělí na tři čety. Každá četa má tři střelecká družstva a 2 družstva I. kulometů, každé družstvo jednoho velitele a 7 vojinů. Dohromady tedy u roty 9 družstev střeleckých a 6 družstev I. kulometů. Střelecké družstvo (Schützengruppe), t. j. síla úderná, má jen pušky, družstvo I. kulometů, t. j. síla palebná, má vojny obsluhy, nosiče, a jednoho střelce s puškou, na které je upevněn dalekohled. Každá četa má jeden vůz.. atd.“ „Ach, co pak je to?“ zvolá náhle desátník — „jak může řádný vojin tak neopatrně zacházeti se zbraní a opřítí ji ústím o strom? To je přece jasno, že citlivá muška se může poškodit?“ — „Ale, pane desátníku, když nemám žádnou možnost dáti pušku v kozly s jinými?“ — „Tedy nasadte na pušku chránitko, není-li nabitá, nebo ji pověste — atd!“

Ukázka, jak rozšiřování nepravdivých a poplašných zpráv má býti ihned v zápětí a energicky zakříknuto, zároveň pěstování neobmezené důvěry v představené: Voj. Bergmann se blíží: „Právě jsem zaslechl u kuchyně, že nepřítel prorazil a několik oddělení

naší ochrany hranic zničil.“ — „Nepovídej takové nesmysly,“ okřikne ho svob. Peters, „to je prokletý zvyk některých vojáků, rozšiřovat povídačky! Kdyby na tom bylo něco pravdy, byl by nám to už náš setník řekl. Takovou nesvědomitostí vnesete do roty jen nepokoj.“ — Také příchodu setníka A., velitele smíšeného oddílu (viz námět) a raportu velitele čtyř těžkých kulometů je využito k osvětlení organizace této čety, její výstroje, atd. Článek končí úlohou: „Zatím, než rota dokončí své vykládání z vagonů na nádraží v Prenzlau, dostane des. Kluge od velitele čtyř těž. kulometů rozkaz, odejít s ubytovateli pěší roty do Baumgarten a tam pro četu těž. kulometů připravit ubytování. Otázka: Jak provede des. Kluge tuto úlohu?“ — Seš. 2. (Ubytování v obci.) Při ubytování je zakázáno ubytovatelům popisovati domy čísly jednotek vzhledem k možné nepřátelské špionáži; musí psátí značkami, na **příklad**

kulomet 1: \triangle

velitel kul. čety: \odot a p.

Srovnání špatně a dobře připraveného ubytování. — Byty důstojníků, sanitní hlídky, sklepy, jisté předpumatí, nutno označiti věctem slámy. Pro plynový a letecký poplach dostane staniční stráž sirénu. V blízkosti nepříteli nemá ničím býti prozrazeno, že místo je obsazeno, proto nerušiti místní obyvatele v práci mimo přibytky.

Seš. 3. (Obrana útoku nepřátelských obrněných aut.) Popis útoku pancéřových aut na vesnici a obrana, předcházející příprava obrany. Chování vojáků. (Pamatujeme provždy: stále ve formě dialogu, nebo ve formě vypravovací, velmi názorně. Tak i nadále ve všech člancích souboru „Taktik“.)

Jezdecké v. Mobilisace jezdecké eskadrony, organizace čety, jak jest četa naložena ve vagonech. Ubytování. Jak postupovati při nedostatku místa pro koně, aniž se ublíží domácímu obyvatelstvu. Úprava stájí, obstarání steliva a světl. Rozdělení koní na jednotlivé uvolněné stáje. Doporučuje se již před příchodem čety zajistiti seno a každému koni položiti na jeho místo náruč sena. Ubytování mužstva blízko stájí. — Dělostřelectvo. S. 1. Jak se ve vlaku dopravují doprovodná děla pěchoty s příslušenstvím, jak koně a mužstvo. Sešit 2. 3. Před konečnou vykládací stanicí připraviti materiál i koně k vyložení, výstroj vyčistiti, sebrati i sebemenší zbytky sena a svázati do stanového dílce. Popis vystupování a vykládání z vlaku. Vše ihned do skrytu proti

leteckému pozorování. Odevzdání železničního zařízení vagonů zpět železniční správě naproti potvrzení. — Postavení děla v ubytovací stanici k obraně proti pancéřovým autům, povely k tomu. Při zmrzlé půdě, kdy nemožno kopati kryty, skýtá obsluze částečnou ochranu nábojový vůz. Pozorovatele s telefonem posunouti dopředu. Dělo předem na určité místo na silnici zamířiti. Přiznání palby při objevení nepřítel. Některé obrázky, jako vnitřek vagonu, kde jsou naloženy koně, pak různé dělostř. pomůcky k střelbě, doplňují článek. — Letectvo. Podle zásady Rytm. v. Richthofena patří letiště za samou frontu, tam, kde přestává pole granátových jam, protože jen tak může zůstatí letec v přímém styku s vojskem a přezkoušet na místě jeho stránky na nepřátel. leteckou činnost. Jest pak povinností vyšších velitelů působiti, aby trupy z příslušné nervosity a jsouce v přímém styku s letcem, „ušťvaly“ letce neustále do vzduchu. — Jaké požadavky třeba klásti na letiště? Úprava letiště a okolí a komunikace k němu vedoucích. Obrázky: Rytm. v. Richthofen, jednoplošník, kulometry v letadle, skupina mužstva stíhacího oddílu Rychthofena, letec v plné výzbroji, letadlo stih. odd. Rychthofenova, jeho byt, ozdobený značkami zničených nepř. letadel za války. — Zakopnictvo. Výstroj roty. 1. přenosné, 2. převozní zákopnické nářadí, drobný výpočet a vyobrazení oběhů, jakož i 4 obrázky vojáků v plné zákopnické výstroji a výzbroji. — Práce zákopníků při vykládání praporu bez normální rampy, zřizování výpomocné rampy, k níž materiál má rota s sebou (5 voobr.). Použití zákopníků při zřizování silničních překážek ve vsi. Tyto překážky musí ležeti tak, aby je nepř. zpozoroval co možná nejpozději, jinak má vždy ještě možnost uhnouti nebo jeti zpět. Překážka musí se tedy objeviti před nepřitelem v posledním okamžiku náhle jako past, když již vnikl do vesnice, anebo přímo před první domy. Zde také bude státi dopr. dělo. — Pancéřové auto přijde jen zřídka samo, spíše 2 i více jednou. Obvyčejně budou se chtít vyhnout, anebo proraziti překážku; nebo se pokusí vylézt z auta několik mužů posádky, aby odstranili překážku; v posledním případě budou postříleni. V prvním případě bude musiti býti překážka vždy taková, aby ji auto nemohlo proraziti, ani objeti. Nejlepší jsou (názorný obrázek) silné železné traversy, zakopané do poloviny v zemi, skloněné směrem k nepříteli v úhlu asi 30—45°, spojené ještě k tomu mezi sebou a vpravo a vlevo na bocích ještě, není-li dostatek travers, ještě aspoň klády, kmeny a silné kůly.

zobude-li čas, v několika řadách za sebou. Jest dobře za tuto bariéru postavit ještě selské vozy, zbažené kol, naplněné cihlami, kamením s hlinou a p. Také vozy spojití dohromady řetězy, lany atd. Připraviti několik svazků ručních granátů. — Spojení. Spojovací družstvo: 1 pdst., 7 mužů (z toho 4 telefonisté a 3 se sign. lampami) a 2 muži s 2 psy (pro odesílání hlášení). Výčet výstroje a výzbroje (mezi jiným a mimo 5 osvětlovacích pistolí ještě průhledná zařízení pro vystřelování signálových bomb a siréna pro letecký a plynový poplach.) — Organizace spojení uvnitř pěší roty. — Každá ze tří rotách čtět dostane od spoj. družstva 1. od vel. roty 2 osvětlovací pistole, tento též zařízení pro signálové bomby. — Organizace služby u telefonu, styk s místním telefonním úřadem. Přerušiti linky, vedoucí směrem k nepříteli. Obrázky: Spojovací družstvo, brašny na telef. aparáty, vojín s telef. bobnem na drát, zařízení pro vystřelování sign. bomb, náčrt telef. vedení v určitém okrese a j. — Automobilní kolony. Sestavení kolony. Obsluha. Náklad jednotlivých vozů. — Obrněná auta. 6 vyobrazení s krátkým vysvětlujícím textem. Článek končí útokem na Versailleský mír. — Námořnictví. Posádka, výstroj, vyzbrojení malých válečných lodí (člunů) určených k ochraně pobřeží, mobilisace, příprava a zasažení do boje na pobřeží. Četné obrázky. — Následuje cyklus jednotkových, ale neobyčejně názorných obrázků, které doplňují celý tento soubor článků „Taktik“, a to způsobem velmi šťastně voleným a přehledným, pro každého laika zcela pochopitelným. Obrázky jsou v sloupcích, vždy dva obrázky vedle sebe a to levý sloupec nadepsán silným „Falsch“, pravý: „Richtig“. Pod každým obrázkem je stručný, ale výstižný text, z nichž některé uvádím: Falsch: V špatně upravených botách odře se rychle noha a stane se neschopnou k pochodu. Richtig: Dobře upravená boty je první podmínkou každého většího pochodového výkonu. — F. Špatně ustrojený voj. zpředu; Přílba nasazená příliš nazad, torba a sunky natiživo, rukávy příliš krátké. R.: Obrázek znázorňuje dobře ustrojeného vojína. — Cyklus týčích obrázků v seš. 2. jest zároveň protidohodovou propagandou. Ku př.: F.: Utiskování cizího obyvatelstva jest něm. voj. cizí. (Dohodoví vojáci, namnoze zobrazení jako černáci, odnášejí za pláče žen a děti ukradené věci z bytů, popíjejí atd.). — R.: Němečtí voj. chovají se k obyvatelstvu vždy zdvořile a přátelsky a mn. j. — Další cyklus v seš. 3 jest velmi působivý pro boj proti obrněným autům, jest jich mnoho a jsou velmi názorné

a pěkné. Celý tento cyklus vyobrazení s krátkými texty obsahuje 36 ukázek z různých odvětví polní služby špatně a správně provedených. Tím jest ukončen soubor článků „Taktik“. — —

Několik propagačních protidohodových článků. — Špionáž našich sousedů. Článek má protipolskou tendenci, jak již popří polského vojáka v iniciálce a obrázek s polským vojínem na konci článku dokazuje. Také celý obsah krátkého článku jest veden podobným tónem. — Jak potlačují Italové němectví v již. Tyrolích. Článek přináší reprodukci pohledního lístku, kde něm. nápis je přetištěn nápisem italským a končí: „Brutálním potlačováním staré německé zemské řeči pokouší se „vítezný“ Ital vyhladiti v již. Tyrolsku němectví! To je ten „mír“ versailleský!“ — Lež a překrucování jako vál. zbraně. V průběhu války bylo pry v Paříži a v Londýně v propagačních kancelářích denně zaměstnáno několik set lidí „vynalézáním německé ukrutnosti v tisících způsobech“, jejím fotografováním „podle vhodně zhotovených voskových nebo dřevěných modelů“, — „proměňováním fotografií z něm. předválečných i válečných časopisů změněním textů na obrázky nenávisti“ — atd., jich rozmnožováním a rozšiřováním v různých časopisech a brožurách v milionech exemplářích po celém světě. Na protiněmeckou propagandu pry bylo vydáno během války 50 mil. dolarů. Článek doplňuje obrázek „Nach der Natur“, zobrazující horřící vesnici a dítě, probodené puškou s bodákem s textem „Le chemin de la gloire“ (Le Rire, 16, I. 1915). a s podtitulem: „Französisches Lügen- und Hetzblatt aus dem Kriege“. — Článek končí opět útokem na versailleský mír.

Články tělovýchovné: Gymnastika bez nářadí — cyklus obrázků Falsch-Richtig (11 příkladů) s krátkým textem. — Německé sportovní závody a cvičení v Kolíně nad Rýnem v létě 1922 byly zároveň „slavností něm. cítění a národních zvyků“. (Několik obrázků.) Učastnilo se též Gdánsko, Hor. Slezsko, Saarské území, Rakousko a mnoho zahraničních Němců. „Kolín n. R. stal se těmito slavnostmi mezníkem v dějinách opětého vzestupu Německa“. Dosažené výkony byly vynikající: Skok na dálku: 7.27 m, skok do výšky: 1.82 m, vrh koulí (7.25 kg): 13.95 m, házení diskem: 42.18 m, házení kopím: 55.75 m, běh na 100 m: 10.7 vt., na 400 m: 49.2 vt., na 800 m: 1.57 min., na 1500 m: 4.10 min., štafetový běh 3×1000 m: 7.48 min.

Sebevýchova: Utužujte své tělo v nejprísnejší sebekázni. — Provádějte

denně tělesná cvičení. — Učte se dýchat. — „Zvykněte si, aby vznikající myšlenky strachu a úzkosti, negace a černohlidství vás neovládly, ale nahraďte je ihned myšlenkami tvořivými, čínorodými.“ —

Vyobrazení „V ý v o j n ě m ě c k ý c h u n i f o r e m“ různých druhů zbraní a něm. států (Prusko, Bavorsko, Sasko, Württenbersko, Hanoversko, Hessensko, Mecklenbursko a j.) od 1750—1870.

Celkem je časopis vojensky velmi dobrý, ale je silně propagačně zabarven.

Kpt. K. Vaněk.

Militär Wochenblatt.

Militär-Wochenblatt, roč. 111/1926-27.

Sešit 13.

Blümner: „Technischer Rundblick“. Anglická armáda bude vybavena novou puškou pro pěchotu vz. „Lee-Enfield Mark IV.“, která je zlepšeným vydáním dosavadní krátké pušky téže značky. Zlepšení záleží ve snížení váhy o půl kg.

Francie vyzbrojuje pěchotu novým lehkým kulometem vz. „24“; každý pluk pěchoty dostane 100 kulometů tohoto vzoru. K obsluze jednoho kulometu, který váží méně než 9 kg, stačí jeden voják. Množství střeliva bylo z dosavadních 988 nábojů zvýšeno na 1325, rychlost střelby zvýšena ze 400 na 450 ran za minutu. Kulomet je určen k obraně proti nízkou létajícím letadlům. — Po zkoušenostech z Maroka žádají Francouzové, aby byla zavedena polní houfnice. Zavěští toto dělo zamýšlí i americká armáda, která r. 1925 provedla zkoušky se zkušební lehkou houfnicí. Rovněž zkoušky s 75 cm houfnicí (Beck-Howitzer M 1923 E) dosti uspokojily. Dělo se dá rozložit na 6 částí, vážících nejvýše 102 kg; dostřel 8.200 m, výškové pole 45°, bočné pole 5°. Dělo váží 597 kg. Šrapnel váží 6.8 kg. Motorisace dělostřelectva v Americe značně postupuje. Byly vykonány úspěšné zkoušky s tažným vozem vz. „Holt T 35“, vážícím 4.200 kg, který je určen pro zálohy lehkého dělostřelectva. Nový tažný vůz bude zaveden také pro 155 mm dělo (Filloux). Značnému rozšíření se těší „samohybná“ děla. Japonská a řecká armáda objednala u fy Schneider-Creuzot značný počet těchto děl.

Švédsko odkoupilo v Německu útočné vozy z r. 1918 na benzinový neb benzolový pohon. Mají „Benz“ motor o 55 HP, 4 rychlosti a 1. zpáteční; v příznivém terénu dosahují rychlosti 20 km za hodinu. Posádka tvoří velitel, řidič a 2 kulometníci. Výzbroj dva 14mm kulomety „Schwarzlose“. Mužstvo je opatřeno armádními pistolemi, které budou však nahrazeny americkou pistolí

„Colt“. — Zájem všech armád se soustřeďuje na prostředky obrany proti útočným vozům. Podle francouzských zkušeností osvědčilo se střelivo s ocelovým pláštěm jako účinnější. Proti malým útočným vozům bude s úspěchem užíváno ručních granátů, kulometů „Fuf“ a 37 cm děla, která jsou dosud považována za nejlepší pro značnou počáteční rychlost (500 m za vteřinu), pro malou výšku a pro snadnou rozložitelnost. — Velmi obávanou zbraní proti útočným vozům jsou plyny, poněvadž všechny pokusy obrany proti nim byly dosud marné. Významným vynálezem pro všechna motorová vozidla je tlumič Francouze Royera, který tlumí hluk explodí a chemicky odstraňuje zápach výfukových plynů. Bude ho možno použítí hlavně pro válečná letadla. — Podle zpráv německého kovoprůmyslu konají se pokusy se zavedením bicyklových rámu ze zvlášť zpracovaného aluminia, které by nahradily dosavadní rámy z ocele.

„Die schwere M. G. Waffe als Träger des Angriffs.“ Polemika s článkem téhož názvu od „Futurusa“ v čís. 42. M. W. Hlavní podporou útoku jsou těžké kulomety. Jde o to, rozřešiti otázku jejich střelby při postupu pěchoty, která má v řetězu ponechatí účelné mezery tak, aby vyhovovaly potřebě kulometné střelby a při tom neoslabovaly útočný řetěz. Podle návrhu „Futurusa“, vytvoří tyto mezery pěchota, nýbrž kulomety ponechávají v pruhu své střelby dostatečné mezery k postupu. Tento návrh odstraňuje zdánlivě některé potíže, avšak předpokládá důkladnou znalost postavení a rozdělení nepřátelských sil, postup pěchoty činí do jisté míry ztrnulým, což je nevhodné zvláště při válce pohybné, která vyžaduje nejvyšší pohyblivost. Toto řešení je sice ideální, ale dá se uskutečnit jen výjimečně a omezeně. Mělo by za následek základní změnu soustavy útoku a ofenzivní duch pěchoty by tím velmi utrpěl. Autor polemiky trvá na stanovisku, že se o mezery nutně pro střelbu kulometů musí postarati pěchota sama.

„Sind besondere Maschinengewehrbataillone wirklich nötig?“ Rozbor článku téhož názvu, uveřejněného neznámým autorem v „Revue d'infanterie“, roč. 35 (1926), č. 406 a 407, str. 3 a 222. Kulometné prapory o 48 těžkých kulometech (24 lehkých) mají trojnásobnou palebnou sílu než prapor pěchoty (o 16 těž. kul.). Jsou nejlepší obrannou zbraní proti nepřátelskému útoku v posícní válce. Dobře se uplatňují i v pohybné válce, v boji proti jezdectvu a pěchotě bez děl, poněvadž v krátké době vytvoří rozsáhlé nepřekročitelné pásmo palby (4 km).

Pjk. v. Weithershausen: „Geschütz — Kampfwagen — Flugzeug.“
Vliv nových bojových prostředků — útočných vozů a letectva — na potřeby dělostřelectva. V boji s útočnými vozy osvědčí se hlavně zákopová děla, při největším útoku lehké dělostřelectvo. Totéž platí pro letectvo. Proti útočícím letadlům působí dělostřelectvo proti letadlům a lehké dělostřelectvo, které musí býti překonstruováno.

Sešit 14.

„**Militärpolitisches über die Vereinigten Staaten.**“ Námořní správa pečuje, aby počet bitevních lodí a výcvik mužstva odpovídal skutečné potřebě vojenské. Lodní rozpočet činí 320,396.000 dolarů. Počet mužstva činí 83.000 mužů. Námořní letectvo bude mít po provedení pětiletého programu 1248 letadel a 2 vzducholodi. Stavební program obsahuje stavbu 6 křižníků, 6 ponorek, 2 materských lodí pro letadla a přestavbu 6 starších bitevních lodí. Můžstvo je velmi pečlivě vychováváno. — Velitel loďstva se mění každý rok, aby se co největší počet vyšších důstojníků vycvičil v nejvyšším velení. Při posledních manévrech na moři (Panamský příplav) bylo zjištěno, že obranné stavby vyhovují, avšak posádky musí býti zvětšeny.

Rozpočet na pozemní armádu činí 340,905.000 dolarů. Dnem 1. ledna 1926 měly Spojené Státy 17.3 milionů osobních automobilů, 80.000 autobusů a 2.4 milionů nákladních automobilů. Motorisace armády nepostupuje ovšem tempem neobyčejného vzrůstu počtu motorových vozidel, poněvadž mnohé části země, jmenovitě hranice a ostrovy, jsou dosud neschůdné. Vojenská výchova mládeže je zavedena na velmi četných školách a na universitách jako povinná. Stát jí dostatečně podporuje dodáváním stejnokrojů, cestovních výpomocí a peněžními dotacemi. — Letectvo pozemní armády bude mít po pěti letech 2.200 letadel a 10 vzducholodí s 1650 důstojníky a 15.000 vojiny. Po obsazení tohoto početního stavu bude letectvo tvořiti brigády a pluky. Jedna letecká brigáda bude mít asi 237 stíhačích a 90 bombardovacích letadel, jeden bitevní pluk asi 79 stíhačích a 81 bitevních letadel. Pilotní zálohu vytvoří náložní důstojnictvo, které bude povoláno k 6—12 měsíčním cvičením, část pak na 1—3 leta. Zvláštní pozornost věnuje armáda Spojených Států chemické válce. Chemická válka je považována za humánnější než dosavadní. Jistý americký lékař dokázal, že úmrtnost vojínů onemocnělých při plynových útocích je dvanáctkrát menší než při jiných zraněních. Nebyl zjištěn žádný invalida, vyjma slepce, kteří

však činí pouhé 3.8% všech válečných slepců.

Npor. Gallwitz: „**Infanteriegeschütz und Kampfwagenabwehr.**“ Autor navazuje na svůj článek v čís. 9 M. W. o dělu proti tankům a pokračuje v studiu druhu a užití zákopového děla pro pěchotu v obraně proti tankům.

R. S.: **Rozbor spisu pplka Alexe Bernaye.** „Nachrichtendienst“ (II. Heft.) „Spojovací služba“, Berlín 1926 (Offene Worte). Tento sešit obsahuje přehled zřízení a význam potřebných spojení v rámci divise v pohybné válce.

Schmidt-Kolbow: „**Die französische Artillerie in Marokko und ihre Erfahrungen im Jahrg 1925.**“ (Výňatek z článků franc. kpt. Courbise v „Revue d'artillerie“ z 15. 6. 1926.)

Sch.: „**Grundlagen der Autorität des Offiziers.**“ Několik směrnic pro styk mladých důstojníků se staršími poddůstojníky.

Sešit 15.

„**Schwedisches Urteil über den Rüstungsstand 1914.**“ Výňatek ze studie švédského generálního štábu: „Jak by měla býti doplněna v míru zameškaná organizace určité části vojska v případě války nebo v nebezpečí války.“ Tato studie přináší zajímavou srovnávací tabulku počtu odvedených ve Francii a v Německu v letech 1900—1913 a poměr těchto počtů k počtu obyvatelstva.

„**Militärpolitisches aus Südosteuropa.**“ (Juni 1925—1926). Rakousko: Vojsko rakouské republiky se skládá z 6 brigád, z nichž každá má 2 pěší pluky a 1 cyklistický prapor. Brigáde podléhá mimo to 1 jezdecká eskadrona, 1 oddíl polního dělostřelectva, 1 prapor pionýrů, jedna motorová, jedna vozatajská a jedna spojovací četa. Z úsporných důvodů je nyní v činné službě jen 20.000 vojínů, proti počtu 30.000 mužů, povolenému mírovými smlouvami. Rozpočet činí 67.5 milionů šilinků. — Maďarsko: Celkový počet armády s důstojníky činí 35.000 mužů. Armáda je rozčleněna na 7 samostatných smíšených brigád, z nichž každá má 2 pěší pluky, 1 cyklistický prapor, 1 jezdeckou eskadronu, 1 dělostřelecký oddíl, 1 prapor pionýrů s mostním oddílem a s četou světlometů, 1 spojovací oddíl, 1 rotu minometů, 1 vozatajský a 1 motorový oddíl. Mimo to má armáda ještě 4 pluky husarů a 4 samostatné baterie. Podle mírových smluv nesmí mít Maďarsko těžké dělostřelectvo, tanky a letectvo. — Jugoslavie: Armáda království SHS. má nyní pět armádních velitelství s 16 divisemi, po 3 plucích pěchoty, po 2 plucích dělostřelectva s příslušnými vojsky technickými. Byly zřízeny nové tři pluky (49, 50 a 51). Ně-

kteří pěší pluky byly rozšířeny o čtvrtý prapor. Letectvo má 4 pluky. Armáda má 123.000 mužů, ve válce asi 1½ milionu. K tomu nutno připočítati také vojsko hraničářské (asi 5000 mužů), četnictvo (20.000 mužů) a dobrovolné bojové svazy v pohraničí. Rozpočet činí 2½ miliardy dinárů. — Řecko. Podle nové organizace, kterou provádí francouzská a italská vojenská mise, má míti řecká armáda asi 72.000 mužů mimo 18.000 mužů četnictva. Délka služební doby 18 měsíců. Armáda bude rozdělena v 5 armád po 2 divise. Mimo to jsou samostatné útvary, a to 2 divise na Krétě, 2 divise v Epiru, 2 jezdecké divise a 3 letecké pluky. V athénském sboru (I) jsou 3 prapory republikánské stráže. Počet vojska ve válce činí asi 400.000 mužů. Rozpočet činí 8.5 milionů drachem. — Bulharsko má podle mírových smluv 33.000 mužů, počítajíc v to 13.000 četnictva a hraničářů. Armáda má 8 pěších a 3 jezdecké pluky, 2 cyklistické prapory, 8 dělostřeleckých oddílů a 3 technické prapory. Rozpočet činí 1.2 milionů lvů. — Albánie: Vojsko albánské republiky bylo za účasti hlavně italských důstojníků přeměněno v milici o 1200 mužích. Četnictvo (4000) organizuje anglická mise.

Plk. Feeser: „**Noch einmal: Offene Feuerstellungen der Artillerie.**“ Kritika názorů gen. v. Ohnesorge o nekrytém postavení dělostřelectva při palbě“, uveřejněných v čís. 12. M. W.

Sešit 16.

Alfred: „**Kampfwagen und Kavallerie.**“ Poznatky kapitána angl. armády Liddell-Harta ze cvičení dvou skupin smíšených zbraní, konaného v červnu na cvičišti Salisbury-Plain v Anglii.

„**Innere Ballistik.**“ (Die innere Ballistik, Berlin, Verlag Julius Springer.) Stručný obsah II. dílu knihy pojednávající o vnitřní balistice. Autorem knihy je známý německý balistický odborník prof. dr. Craz, který k prohloubení díla použil spolupráce mnohých odborníků a důstojníků býv. vojenských technických akademii.

Sešit 17.

„**Militärpolitisches aus Italien.**“ (Vom Juli 1925 bis Juli 1926.) Po provedení reformy u vojska (11. 3. 1926) má italská armáda 4 armádní velitelství, 10 pozemních armádních sborů, samostatný sbor sicilský, 29 divisí, samostatnou divisi pro Sardinii, 30 pěších brigád, 90 pěších pluků (každá divise 3 p. pl.), 30 pluků polního dělostřelectva (divise má 1 pluk o 12 bateriích), 12 pluků bersaglierů (vzbrojených bicykly), 3 brigády alpinů (po 3 plucích a po pluku horského dělostřelectva), 3 jezdecké brigády (po 4 plucích a po 1 jízď. dělostřelec-

kém pluku), 11 pluků těžkého polního dělostřelectva, 8 pluků pevnostního a pobřežního dělostřelectva a 11 ženijních pluků (po 1 praporu pionýrů a 1 praporu spojovacím). Mimoto má oddíly obrany proti letadlům, technické vojsko a zvláště silný oddíl útočných vozů. Pěší pluky mají 2—3 prapory t. zv. „nového typu“, t. j. každý z těchto praporů má 1 štábní rotu a 1 kulometnou rotu, 20 lehkých, 8 těžkých kulometů a 4 zákopová děla. Činná služba trvá 18 měsíců. Roční kontingent nováčků je 200.000 mužů. Průměrná síla armády je 220.000 mužů a 14.500 důstojníků (v létě 325.000, v zimě 150.000 mužů). Národní milice je rozdělena v 19 velkých obvodů (divisních) s 150—190 legiemi (legie jest pluk). V činné službě jsou jen štáby. Mužstvo je na dovolené a je ho v první výzvě 150.000, v druhé 100.000—150.000 mužů. Třetí bude teprve organizována a bude míti asi 250.000 mužů. Mimo to existuje ještě zvláštní milice železniční, přístavní, poštovní a telegrafní, lesní a koloniální. Milice pečuje v míru o bezpečnost vlády, vnitřní pořádek a o prohloubení voj. výcviku, ve válce — pokud její členové nejsou odvedeni — koná vnitřní, etapní a pohraniční službu, některé oddíly jsou přetvořeny v útočné části. Branná příprava je v rukou milice; výchova není povinná a týká se mládeže ve věku od 8—18 let. — Současně s reorganisační armády provedena reforma námořnictva, které se má během doby vyrovnati francouzskému loďstvu v Středozeří. Námořnictvo má 1400 důstojníků a inženýrů a 3700 mužů, kterýžto počet má býti v příštích letech zvýšen o další 4000 mužů. Generální komisiariát letectví byl přeměněn v ministerstvo letectví. Letecký sbor měl koncem června asi 108 oddílů s 1188 letadly a 20.000 mužů. Do roku 1930 má míti 182 oddílů, 3 balonů, 6 řiditelných vzducholodí, 3002 důstojníků a 32.500 mužů.

Grosskreutz: „**Die Bedeutung der Flugabwehrartillerie.**“ Krátký obsah článků uveřejněných v La France Militaire 11. a 20. května 1926 o významu dělostřelectva proti letadlům.

Sešit 18.

Kpt. Dittmar: „**Von kleinen Zukunftsheer.**“ Rozbor článku rak. mj. dr. Renduliche „Jaká bude příští válka“, který byl uveřejněn v 7. čísle M. W. Dittmar prohlašuje, že snad bylo by v budoucnosti možno upotřebiti menší armády, avšak, že bude vždy snahou válečnické stran, aby válka byla zahájena s největším a nejlépe vycvičeným a vyzbrojeným vojskem.

Mjr. Welsch: „**Von Mudros nach Mudania.**“ Studie podmínek turecké obrany a příčiny jejích úspěchů v letech v l. 1919—1922.

Mjr. Heigl: „**Ein bemerkenswertes französisches Buch: En missions spéciales.**“ („**La Guerre des Cerveaux.**“ En missions spéciales. Mémoires d'un agent des services secrets de l'entente.“ Ch. Lucieto. Vydal Berger-Levrault, Paříž, 1926). Rozbor zajímavé francouzské knihy o francouzském zpravodajství a protišpiónáži za války.

Sešit 19.

Gen. lékař dr. Neuburger: „**Die Bedrohung der Bevölkerung durch Giftgase in einem Zukunftskriege.**“ Několik myšlenek o úkolech plynů v budoucí válce a obrana obyvatelstva proti plynovým útokům.

Gen. v. Ostrymiecz: „**Poincaré im Lichte der Kriegsschuldfrage.**“ Příspěvek k studiu otázky viny na válce.

Plk. Zöltz: „**Das Flugwesen der Tschechoslowakei.**“ Naše letectví podle různých zahraničních pramenů.

— „**Des Schießen vom fahrenden Kampfwagen.**“ Přehled anglických zkušeností o střelbě z pohyblivého seútočného vozu. Poznatek: Přesná střelba kulometů a děl z útočného vozu je možná. Střelba z kulometů je účinná do 300 m a střelba děl do 600—1500 m.

— „**Das drahtlose Kampfvagentelephon.**“ Popis cvičení roty uličních pancéřových a útočných vozů v bezdrátovém přenášení rozkazů podle nejnovějšího vynálezu jistého voj. inženýra. Každý vůz je opatřen bezdrátovým telefonním zařízením, vůz velitela má tak silnější aparát pro vydávání rozkazů do vzdálenosti 75 km. Tímto způsobem má možnost řídití veškeré úkoly pancéřových vozů po celou dobu jejich činnosti.

Sešit 20.

— „**Die Entwicklung der politischen und militärischen Lage in China.**“ Pokračování článku, uveřejněného v čís. 18. M. W. o posledních událostech v Číně. — „**Tarnung.**“ Dokončení stejnojmenného článku z č. 16. M. W. o zatažení. Provádění, Výcvik.

Sešit 21.

Generál v. Ostrymiecz: „**Bestechung der französischen Presse vor dem Kriege.**“ Výňatek z knihy F. Stievehöho „Im Dunkel der europäischen Geheimdiplomatie. Izwolskis Kriegspolitik in Paris 1911—1917, 2 sv. (Berlin 1926, Deutsche Verlagsgesellschaft für Politik), uveřejňující dokumenty býv. ruského vyslance v Paříži Izvolského (Berlin 1926) a doklady o úplatnosti francouzského tisku před válkou.

At: „**Militärpolitisches aus Polen, den Randstaaten und Rumänien.**“ (leden—září 1926). Polsko, Vojenské, politické a hospodářské poměry.

Blümmner: „**Technischer Rundblick.**“ Technické novinky v různých

armádách. (Zmenšení ráže, nové pistole, motorisace dělostřelectva, nový anglický tank, tank pro jezdecko a kovo-vé vrtule pro letectvo).

Pplk. Karlewski: „**Über neuzeitliches Schießen.**“ Souhrn myšlenek o taktické nutnosti rychlejší střelby vzhledem k novějším bojovým zásadám.

Sešit 22.

— „**Bearbeitung taktischer Aufgaben.**“ Návod pro mladší důstojníky k zpracování taktických úloh.

— „**Militärpolitisches aus Polen, den Randstaaten und Rumänien.**“ (leden—září 1926). Litva, Lotyšsko, Estonsko a Rumunsko. Litva: Armáda byla z úsporných důvodů snížena o 25%, ponejvíce pěchota. U každého pěšího pluku byl zrušen 1 prapor, takže nyní má pluk 1 pěší a 1 kulometný prapor. Bude asi zaveden smíšený branný systém ze stálého vojska a z milice. Do škol byla již zavedena branná příprava. Účast roční je sice dobrovolná, ale účastníci budou mít výhody v činné službě. — Lotyšsko. Rozhodnutím vlády byla v státních i soukromých školách zavedena branná příprava. Na občanských školách je stanovena 1 hodina týdně a 4 cvičné dny ročně, na středních školách 1 hodina týdně a 5 cvičných dní ročně. — Estonsko: V Estonsku byl vydán zákon o novém branném systému, který je prvním celkovým základem, na kterém má být vybudována armáda. V zákoně je také ustanovení o mobilisaci na zkoušku a oznámení povinné branné výchovy na všech učelích. — Finsko: Komise pro obranu země počítá při náhlém útoku z ruské strany s úderem 30.000 až 40.000 mužů podél karelské úžiny, později s postupem 8 divisí jižně a 4—5 divisemi severně od jezera Ladoga. Proti tomuto útoku má být divise na karelských hranicích tak zesílena, aby je mohla uhájiti. Ostatní 2 divise a brigády myslivců mají být sloučeny v 7 záložních brigád pro obranu v jižní části země. Na severu by stály 2 zeměbrance divise ochranného sboru (5 zeměbr. divisi) a 3 jako operační záloha za jižní skupinou.

— „**Infanteriebegleitgeschütze.**“ Význam a úkol zákopových děl pro pěchotu, která má bojovati proti cílům na malou vzdálenost, a to hlavně proti těm, na které nemohou dobře působiti kulometry.

Mjr. Dr. Kretschmann: „**Der Eisenbahnaufmarsch zur Schlacht bei Gorlice.**“ Použití německých železničních útvarů při koncentraci vojsk před bitvou u Gorlice na jaře 1915.

Pplk. Hoffmann: „**Das deutsche 60cm spurige Feldbahnmaterial und seine Verwendung im Weltkriege.**“ Vý-

voj a použití německého materiálu pro polní železnice ve světové válce.

Plk. Klutmann: „Die neue Schießvorschrift für Gewehr, Karabiner, leichtes Maschinengewehr, Pistole und Vorschrift für den Gebrauch der Handgranaten.“ Rozbor nového německého předpisu pro střelbu.

Npor. Blecher: „Der deutsche Fähnrich.“ Historický vývoj hodnosti praporčíka.

Sešit 23.

Generál v. Ostrymiecz: „Kraftantrieb und leichte Artillerie der Zukunft.“ Souhrn nových poznatků a pozorování o motorisaci lehkého dělostřelectva v různých armádách.

Mjr. Ing. Heigl: „Die neuen englischen Einmann tanks.“ Pokus o popis nejnovějšího anglického tanku pro 1 muže. (Medium D-Tank).

Npor. v. Horn: „Kampfwagen und Straßenpanzerkraftwagen bei den russischen Manövern.“ Použití útočných vozů v manévrech ruské armády v září 1925.

„Von der Geschichte des militärischen Schriftverkehrs.“ (Předpis pro říšskou obranu, Berlin 1926, Mittler.) Náčrt vývoje vojenské korespondence.

Sešit 24.

Gen. jezď. v. Posek: „Reitvorschrift: Ausgabe 1926.“ Rozbor nového německého předpisu pro cvičení jezdeckta.

Blümner: „Technischer Rundblick.“ Technické novinky v různých armádách.

v. B.: „Der Neue Osten.“ Recenze stejnojmenné knihy o blízkém východu po skončení světové války. Okra-

kové státy, Polsko a Rusko. (E. Hurwicz, vydal Mittler-Sohn, Berlin 1927.)

Alfred: „Die Vorbereitung der Soldaten unseres Heeres für ihren späteren Zivilberuf.“ V prvních 4 letech koná německý vojn jen vojenskou službu. V pátém roce začíná příprava pro občanské povolání ve zvláštních školách.

Sešit 25.

—H— „Die Beardmore-Farquhar-Maschinengewehre M 24.“ Popis nových angl. kulometů ráže 12.7 mm. Jsou to z dosud známých kulometů nejlepší zbraně pro boj proti tankům. První váží 7 kg, celková délka 1.2 m, hlaveň váží 1.6 kg a je 66 cm dlouhá. Rychlost střelby: 450 střel za minutu, vložením silnějších per možno tento počet zvýšiti na 1000 střel. Druhý váží 17 kg, celková délka 155 cm. Počáteční rychlost střelby 850 m/vteř. Od prvního se liší jen lehkou třínožkou a ramenní opěrou.

99: „Verwendung von Kampfwagen in der Verteidigung.“ Tanky při obraně podle článků angl. mjr. Tillyho v čís. 89 a 90 „Royal-Tank-Corps-Journal“ s několika příklady vojů.

96: „Zusammenwirken von Flugzeugen mit Kampfwagen.“ Podle článku angl. pplk. Pile v Journal of the Royale United Service Institution ze září 1926. Autor článku klade velký důraz na letecký průzkum terénu pro útok tanky v pohybné válce.

13: „Rußland und das Problem des Stillen Ozeans.“ Rozbor knihy „Die Lösung der Probleme des Stillen Ozeans“ prof. Andovského. (Charbin 1926. Vydáno rusky a anglicky.)

Kpt. Josef Chalupský.

g) Revues švýcarské.

Revue militaire suisse.

LXXII. roč. Únor 1927. Čís. 2.

Mjr. G. César: Závěrečná cvičení 5. komb. brig. Poznámky k manévřům.

Kpt. Masson: Metoda výcviku v použití lehkého kulometu. Pokračování.

Por. E. Naef: Obrana hospodářská a národní. Motorisování moderních armád vede vojenské státy k tomu, aby si zajistily dostatek pohonných hmot. Otázka zásobování nafoukou stává se důležitým vojenským problémem. Státy se snaží naléztí pohonnou hmotu ze zdrojů vlastního území. Ve Francii jest problém z části vyřešen vynálezem přístroje inž. Balachowského-Caira.

Březen 1927. Čís. 3.

Plk. K. von der Mühl: Duševní práce v naší armádě. Překlad článku, jenž vyšel původně v „Allgemeine Schweizerische Militärzeitung“. Je vhodné uvést podrobněji obsah tohoto velmi zajímavého článku, jenž líčí poměry ve švýcarské miliční armádě, a to tím spíše, že právě u nás se švýcarský miliční systém velmi studoval.

Autor praví v úvodě, že zajisté minuly časy, kdy bylo možné osvojití si válečné umění jen intuicí a z vrozené schopnosti. Současné válečnictví je tak složité, že vyžaduje od důstojníků všech stupňů obsáhlejších vědomostí než kdykoli dříve.

Je veliký krok od vědět k moci, ale ještě větší od nevědět k moci. Stávalo se často, že vojáci přezírali

vědění. Byla to zpravidla pouhá rouška, již chtěli zastrít pocit vlastní nevědomosti nebo to bylo nedorozumění, vzniklé v dobách, kdy se „válečné zkušenosti“ stavěly proti „kabinětní vědě“. Ale válečné zkušenosti nejsou nic jiného než vědění získané praktickým prováděním místo knižního studia. Obojí však vyžadují dělostřevní práce. Pověstný oseř prince Evžena nestal se přece generálem, ačkoli se zúčastnil mnohých tažení.

Švýcarská armáda nemá však válečných zkušeností a proto je potřebí osvojit si potřebné vědomosti studiem.

Při cvičeních a rozpravách, když jde o to prohloubit jistou otázku, ukazuje se zpravidla, že si švýcarští důstojníci nejsou jisti, že mají neúplné a povrchní vědomosti. Ukazuje se, že tato nerozhodnost nevyplývá z nedostatku charakteru, ale z nedostatku znalosti.

Vědění se ovšem nesmí zaměňovati s učeností. Pro většinu důstojníků postačí, když se budou „učit“ a ne konat přímo „vědecké výzkumy“. Dále uvádí autor, jaké znalosti by měli mítí důstojníci určitých hodností. Je velice zajímavé, když přirovnáváme tyto požadavky, jež se kladou na důstojníka miliční armády, s tím, co musí znáti náš důstojník. Pro poručíka pěchoty postačí, když zná dokonale účinky pušky a lehkého i těžkého kulometu a když má jistý pojem o věcech dělostřeleckých. Děd. poručík má naopak dokonale ovládati svůj kus. Vyšší děd. důstojník má znáti všechny druhy děl vlastní armády a mimo to má mítí přesné názory o dělostřelctvu možnému nepříteli. Každý vyšší důst. může býti v situaci, že bude nucen použiti jednotky jiné zbraně. Má proto znáti její možnosti, aby jí mohl disponovati podle potřeby. Podobně je to s důst. gen. štábu, jež vytvořiti je ve švýcarských poměrech zvlášť obtížné. Dále se uvádí, jakým způsobem si mohou důstojníci osvojití potřebné vědomosti.

Při cvičení v terénu aplikujeme to, co již víme. Spíše náhodou najde zde ten neb onen něco nového. Výjimečně něco pochytí ze způsobené chyby.

Aplikační kursy přispívají poněkud více k získání vědomostí, poněvadž v nich dochází neustále k výměně názorů.

Rozpravy po cvičení jsou často povrchní pro nedostatek času. Není v nich zisku pro rozšíření vědomostí účastníků.

Zbývají potom jediné tak zv. teoretické kursy. Jsou řídké a krátké. Požadavky, jež se na posluchače kladou, jsou velmi skrovné, úroveň kursů není často nad úroveň obecné školy. Ve vy-

učování není jednoty a souvislosti, říká-li se, že dva advokáti mají trojí mínění o jedné věci, platí to právě i ve švýcarské armádě. Nutno připustit, že válečných zkušeností není soustavně využito a že se názory autorit na jisté problémy značně rozcházejí. Přece však se zde ponechává příliš volnosti instruktorům, a to v základním teoretickém vyučování. Doktrina se mění podle názoru instruktorů. Co je přijatelné v té divisi, zbrani nebo u instruktora, jest jinde zavrhováno, a to stejně, pokud jde o otázky zásadní, jako o detaily. Toto teoretické vyučování je znehodnoceno a miliční důstojník nenachází v něm spolehlivou základnu, již potřebuje. Je znechucen, pohlíží na kursy s nedůvěrou, vyhýbá se jim a hledí doplniti své vědomosti samostatně, ovšem s nedostatečnými prostředky a bez vhodného vodítka.

Milichní důstojník je z velké části nucen osvojití si potřebné vědomosti prací mimo službu. Je třeba konstatovati, že většina důst. má živý zájem o vojenské věci. Rozpravy o nich, tak časté v kavárenských společnostech, jsou dobrým příznakem. Některý důstojník čte zpravidla mnoho tak zv. „vojenské literatury“, kterou získá vlastním nákupem anebo prostřednictvím důstojnických spolků a jejich knihoven. Přece však tato mimoslužební práce nevyhovuje ani rozsahem ani důkladností. Rozsahem proto, že větší počet důstojníků čte buď málo, nebo nic, anebo že nechodí do schůzek důstojnických spolků. Důkladnost chybí, protože se mnoho ponechává náhodě. Každý čte, co mu přijde do ruky, a to spíše pro zábavu než s hlediska studijního. Čte se zpravidla cizí literatura v mateřském jazyku čtenáře, t. j. švýcarští Němci sledují vojensví německé, Francouzi francouzské a Italové italské. Málokdo uváží, co se z toho hodí pro vlastní armádu. Nerozlišuje se mezi objektivní pravdou a mezi osobními názory autorovými, zabavenými podle příslušnosti k té neb oné armádě a zemi nebo politické straně. Z těchto zahořklých slov autorových můžeme snadno vyčísti, že miliční armáda švýcarská dojde stěží k vlastní jednotné vojenské doktríně.

V přednáškách se probírají náměty, jichž volba je dána možností získati přednášeče ve vhodný den. Z toho často vyplývá, že se pojednává spíše náhodně o jistých věcech nebo o neztrávených a špatně pochopených teoriích, jež spíše svedou posluchače k mylným závěrům a k vadným rozhodnutím, než by mu prospěly.

Činnost mimo službu postrádá metody, důslednosti a důkladnosti.

Stejnými nedostatky trpí švýcarský

vojenský tisk. Není možno získat nějaký článek o určitém předmětu a od povolaného autora. Redakční koše jsou plny odmítavých dopisů, byť odůvodněných. V těchto poměrech není ovšem žádná metodická práce možná.

Švýcarská literatura je velmi chudá. Vynikající dějepisná díla Feylerova a Bircherova, jejichž důkladnému studiu se nemůže každý věnovat, potom několik skromných brožur o švýcarské armádě nebo o speciálních věcech, jako na př. Schweizerische Militärbücherei, toť vše.

K přípravě pro službu nezbyvají než služební předpisy a směrnice. Není žádným tajemstvím, že tyto předpisy a směrnice jsou z velké části vadné nebo zastaralé. Několik výjimek, pokud jde o speciální zbraně, potvrzuje jen pravidlo. Zdá se, že tomuto zlu lze těžko čelit.

Autor se dále ptá, co ví švýcarský důstojník i vyšší hodnostní o strategických a taktických koncepcích svých vůdců, pokud jde o ochranu země. Co ví o zamýšlených řešeních jistých problémů, o nichž se živě diskutuje v cizím tisku? Každý ví, že jsou věci „tajné“, jež se nemohou křičet do světa, a že označení „tajné“ nezaručuje ještě jejich prozrazení. Je však všecko tajné, co se švýc. důstojníku zamlčuje? Jistý plukovník, dnes ve vysokém úřadě, říkával v mladších letech: Nevím, to je tajemství! Jen písaři v kancelářích a cizí vojenští attaché to vědí.“ Tento žert skrývá zrno pravdy. Taji se mnohé věci, jež lehko může zvědět cizinec, aniž provozuje vyzvědačství.

Důležité jest ovšem, aby znali věci, kteří ji znáti mají. Jak se má však intelektuálně připravovat nižší důstojník k svému válečnému úkolu, když ani neví, jaký ten jeho úkol bude a na jakých základech spočívá? Nelze se proto diviti, když se nic neřekne, že z toho vzniká podezření, že se nemožnělují říci, oč jde, anebo že vůbec nevědí, co říci. Takové mínění je značně rozšířeno a podřívá důvěru ve vyšší velení.

Jednou z hlavních vad švýcarské válečné přípravy je nedostatek teoretických základů. Každý je živým důkazem, že se v míru lze bez nich obejít. Stroj pracuje a vše se zdá v pořádku. A když konečně nějaké kolečko skřípe, není vždy vhodné odkryti pravou příčinu a rozlišiti případy, kdy špatný chod je věci náhody a kdy je následkem mylné metody. Zvláště v základních otázkách nejsou chyby v míru zřejmé. Rozhodnutí rozhodčího nebo ředitele cvičení nemá té přesvědčivosti jako válečný úspěch anebo neúspěch. V míru se často činí rozhodnutí s vý-

hradou, že by se za války věc dělala zcela jinak.

Velitelé armád a vedoucí vojenské administrativy jsou zaplaveni detailní prací, jež udržuje stroj v pohybu, aniž si uvědomují, jaké jsou intelektuální základy veškeré té činnosti. A je právě zajímavé, že tyto starosti o věci malé musí mít často přednost před vážnými věcmi jen proto, aby stroj správně fungoval. Miliční důstojník může v intelektuální práci použít toliko toho času, jenž mu zbývá pro splnění jeho občanského zaměstnání.

Důstojníci instruktoři – hlavně snaživi, jsou přetížení prací. Jdou z kursu do kursu, skoro vždy bez přípravy, s vědomím, že při návratu je očekává celá hora papíru k vyřízení.

Všechny vojenské úřady pracují velmi mnoho, ale této práce není armádou vhodně využito. Je to jakási zpravidavá služba, jež mnoho hromadí, ale vojsku a štábům nic nedodá. Proto se dychtivě očekává vydání základních řádů; proto nepíše nejlépe kvalifikovaní důstojníci do novin; proto důstojnické spolky stěží seženou přednášeče a ředitele cvičení; proto je veškerá vojenská činnost nesourodá a vliv velitelů na důstojnický sbor minimální. Z toho potom plyne veliké nebezpečí, jež ohrožuje švýcarskou armádu, t. j. diletantismus.

V další části této zajímavé studie pokouší se autor nalézt prostředky, jimiž by bylo odstraniti závady a nedostatky, o nichž se výše zmiňujeme. První a nejdůležitější krok vidí v usměrnění teoretických základů. Z toho potom vyplývá zpracování a vydání zcela moderních, ducha doby odpovídajících řádů.

Aby se pozvedla intelektuální práce v armádě, je třeba dáti všem velitelům dostatek času k studiu, t. j. zbavit je všeho, co jejich práci brzdí, hlavně pak převést co možná starost o detaily na velitele nižších velitelských stupňů. Je nutno vybaviti velitele armád náležitým kancelářským personálem a omezení papírovou vojnu.

Z generálního štábu vybudovati potom ústředí veškeré intelektuální činnosti armády. Důstojníci gen. št. by měli přesně sledovati cizí literatury a výtěžky z nich zpracovávati pro vlastní armádu. Z prvních věcí, jež by generální štáb měl vytvořit, je sepsání základních řádů. Práce v štábu buď tak upravena, aby důstojníci mohli pořádati přednášky a psáti do vojenských publikací.

Dále se autor letmo dotýká vojenského výzkumnictví a zmiňuje se o oddělení vojenských nauk při fede-

rální škole polytechnické, jež prý bohužel není vedoucí, pokud jde o intelektuální život armády.

Trest svých názorů shrnuje potom větou: „Opusťme diletantismus, nedostatek jistoty, jasnosti a soustředění myšlení.“

Připomíná, že palčivá otázka organizace vrchního velení švýcarské armády není dosud řešena, vytýká, že armádě nesmí veleti stůva o sto patřích, nýbrž jeden jediný muž. K tomuto problému se vrátí v některém z příštích článků.

Kpt. L. de Montmolin: Vojenské řády. Mimo základní řády má mít každá zbraň své speciální předpisy. Žde se pojednává o způsobu, jak je zpracovati a do jaké míry mají záviseti na základních řádech. Stanovi, co je potřebí změnit v dosavadních předpisech.

Kpt. Masson: Metoda výcviku použití lehkého kulometu. Ukončení.

Škpt. gštb. O. Španiel.

Allgemeine Schweizerische Militärzeitung.

Ročník 73. Sešit 6.

Plk. velitel arm. sboru Sprecher von Bernegg: „Fragen der Schweizerischen Landesverteidigung nach den Erfahrungen des Weltkrieges.“

Autor rekapituluje v zajímavém pojednání mezinárodní situaci Švýcarska před vypuknutím světové války, cituje vzájemné mezinárodní úmluvy se sousedními mocnostmi, jež od Švýcarska vesměs vyznívaly na zachování, od sousedů na respektování absolutní neutrality.

Přes to však se situace Švýcarska za průběhu světové války stala velmi choulostivou, ježto se stále obávalo eventualitu porušení neutrality některou z válčících velmocí, jednak bylo samo předmětem občasných nedůvěr svých sousedů. Oboustranné úmluvy a přísna neutralita byla dodržena až do konce války; autor zaznamenává jen několik řídkých případů nevyhnutelných hraničních incidentů, jež vynutily diplomatické zakročení, s hládkým průběhem a s příznivým výsledkem. Ze zkušeností, jež Švýcarsko získalo bohatými zkušenostmi za let válečných, vyvozuje pisatel teoretické závěry pro stanovisko svého státu při eventálních budoucích konfliktech, za nichž je sice Švýcarsku obnovenými smlouvami a paktem Svazu národů garantována neutralita, avšak na jejíž

absolutní udržení a respektování musí býti v každém případě vojensky připraveno.

Société Suisse des Officiers. „Compte-rendu du Caissier Central de la gestion administrative.“

Ročník 73. Sešit 7.

Mjr. W. Anderhub: „Die Einführung des Lmg. Erfahrungen aus Kaderkurs und Wiederholungskurs. Poznátky, získané ze speciálního výcvikového kursu s nově zavedenými lehkými kulomety domácí výroby.

Kpt. Karel Brunner: „Wehrkraft und Ausbildungszustand unserer Armee.“

Ačkoli se vojenská organizace Švýcarska datuje z r. 1907, nebylo v ní provedeno v posledních letech ani po zkušenostech válečných, jež vynutily téměř u všech států pronikavé změny organizační, novely branného zákona a p., žádných obměn. Proto trvá výcvikové období nováčků nastoupivších do vojenské služby pouhých 65 dní, předpisem stanovených, dobu to, jež podle názoru autora byla již před válkou příliš krátká, jež je však na dnešní poměry, za nichž se výcviková látka a vědomosti požadované od instruktora i cvičence mnohonásobily, naprosto nedostačující.

Zejména postrádá švýcarský velitel i vojín bojové průpravy, na niž krátký termín školy nováčků nestačí. V dohledné době a při dnešní úspěšné tendenci nelze mysliti na změnu příslušných uzákoněných nařízení, autor však navrhuje jejich aplikaci v tom smyslu, aby zákonem předepsaná lhůta 14 dnů každoročních opakovacích cvičení byla dodržena i v roce, kdy nováček absolvuje školu rekrutů, a to s přímým navázáním na zmíněných 65 dní výcviku, čímž by konečný efekt značně stoupl a litera zákona by byla za stejných finančních nákladů dodržena.

Por. R. Matossi: Kampfwagen-Abwehr. Poznámky k stati právě vydaného „Polního řádu“, týkající se obrany proti útočným vozům. Palba pěchoty do průzorů obrn. vozů je dle autora plýtváním drahého pěchotního střeliva. Pěchota má střelbou z pušky potíratí toliko zase pěchotu nepřitele, jež tank doprovází. Nejúčinnější obranou proti útočným vozům jsou průvodní pěchotní děla nebo minomety a ruční granáty, vržené tak, aby explodovaly pod přední částí vozu nebo konečně i vlastní tank, jenž by bojoval přímo proti nepřátelským útočným vozům, čímž by bylo pěchotě nejlépe poslouženo.

Npor. Reneš.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Organisace španělské pěchoty po válce.

V španělském časopise vojenském „Memorial de Infanteria“ — XXVIII, čís. 162. — Toledo, červenec táže se autor článku: „Organización de la Infanteria en la Post-Guerra“ — kapitán Joaquín García Nieto: „Jaká má být organisace španělské pěchoty po zkušenostech světové války?“ — a odpovídá: organisace bude se měnit podle toho, bude-li válka budoucí válkou pohybnou či zákopovou. Bera dále v úvahu situaci Španělska, jeho hospodářství, národní jmění a charakter lidu, přichází k přesvědčení, že vše za současných španělských poměrů směřuje při budoucí válce Španělska k válce pohybné — a pokládá za nepravděpodobné, že by tato budoucí válka byla podobná zákopové válce za světové války, na př. na francouzské frontě, a pokračuje:

Na základě toho třeba nyní uvažovati, zda základnou budoucí organisace pěchoty budou prapory či pluky. Pěší pluk ztrácí poznanáhu svou dosavadní organisací a začíná se ustavovati v jednotky, jež nabývají všeobecného charakteru následkem ztráty homogenosti výzbroje, kterážto homogenost až donedávna byla základem organisace. Rozhodujícím, zda základní jednotkou pěchoty má být pluk či prapor, je podle mínění autorova pohyblivost, kterou pluk nemůže mít pro enormní bojový trén, který vleče s sebou. Podle toho taktickou jednotkou jest, má být i a bude vždy prapor; není pluk nic více než sdružení praporů a nic více než pouhý stupeň v pořadí organisace, který již není nutný, a protože prapor jest jednotkou, způsobilou výtečně k samostatnému boji mnohem více než staré pluky, má být jeho nadřazenou jednotkou přímo brigáda.

Pro to vše, a opíraje se o různá mínění, mezi jiným i o mínění generála Primo de Rivery, navrhuje autor zrušení pluků, takže jako taktické základní jednotky pěchoty zůstanou prapory typu, jež bychom nejlépe nazvali „smíšené prapory“ (batallón mixtro).

Pak podává přehled vývoje organisace praporů pěchoty v těch dvou armádách, jejichž doktriny se srazily spolu na frontě ve světové válce. Ve vojsku francouzském na začátku války skládal se prapor ze čtyř pěších rot a dvou kulometů, kdežto na konci války měl tři pěší roty a jednu rotu kulometnou, jednu rotu doprovodných

děl, kromě toho jednu čtvrtou pěší rotu vyslanou do zálohy, jež fungovala jako instrukční škola. Prapor německý byl organisován v roce 1914 v 4 pěší roty, v roce 1918 pak měl kromě toho jednu rotu kulometnou. Dále pak rozmnožili Němci za války každý pluk o jednu rotu minometů.

Ve Francii bylo nařízeno zrušení čtvrtých pěších rot pro velké ztráty a proto, že bylo nutno vychovávat a cvičit kontingenty nově povoláné do zbraně — a nikoliv jen z důvodu taktického.

Franc. mjr. Bouvard v své práci: „Les leçons militaires de la guerre“, mluví o způsobu boje pěchoty, praví na jednom místě v závěru: „Pěchota potřebuje vlastních prostředků, aby vždy měla po ruce materiál, potřebný k modernímu boji, a toho dosáhne na malé vzdálenosti ručními granáty, od 150—200 m počínajíc puškou, na ještě větší vzdálenosti pak pěším dělem anebo doprovodným moždířem.

Z toho ze všeho dedukuje autor toto budoucí složení pěchoty:

Pěchota se skládá ze samostatných praporů, z nichž vždy několik tvoří pěší brigádu.

Prapor pěchoty podle tohoto návrhu je složen ze 4 pěších rot, z roty těžkých kulometů, z jednotky doprovodných děl pěchoty, z jednotky t. zv. výbušných látek (asi naše technické roty, lépe říkajíc zákopnické čety), pak z jednotky spojovací.

Výzbroj:

(Neuvádí v celku nic zvláštního, uvádím proto jen zcela krátký výťah):

1. Granáty: Aby bylo možno vyhnouti se nesnáším v zásobování jimi za boje i komplikacím při vyučování v házení jimi, bude nutno zavést jediný vzor. Všechno mužstvo, určené pro přímý boj, má býti přístě vyzbrojeno ručními granáty a vycvičeno v jejich vrhání.

2. Ochranný přístroj proti ručním granátům. — Kovový přístroj, umístěný v zákopech. Bližší zařízení neuváděno.

3. Lehký kulomet. — Obsluha se skládá ze tří lidí: ze střelce, 1. a 2. pomocníka.

4. Otravné plyny — jejich výpočet.

5. Periskopy.

6. Doprovodná děla. — Přehled jejich vývoje. Přehled doprovodných děl za světové války u francouzské a německé armády.

7. Minomety.
8. Opakovací pistole.

Organisace praporu.

(Návrh.)

Prapor pěchoty se skládá ze dvou skupin.

I. skupina, nazvaná „lucha cercana“ (pro boj zblízka) má 3 pěší roty.

II. skupina t. zv. „combate lejano“, t. j. pro boj na dálku, má 1 rotu do-
provozných děl, 1 rotu těžkých kulometů a 1 rotu pěší (pro ochranu této skupiny).

Kromě toho dostane prapor četu výbojních látek, t. j. naše zákopnická četa, pak četu spojovací a praporeční vo-
dinstvo.

Velitel.

Velitel praporu je podplukovník.

Veliteli I. a II. skupiny jsou majori.

Veliteli rot kapitáni.

Veliteli čet: poručíci; pak jsou
ostatní velitelé: rotmistři, četaři, de-
sátníci.

Návrh na zavedení dvou majorů
a praporu jako velitelů I. a II. sku-
piny jest odůvodňován nutností roz-
dělit prapor na tyto dvě skupiny,
v kterémžto případě je nutno, aby kaž-
dá skupina, ve své vlastní velitel,
podplukovníkovi pak vyhrazeno vrchní
řízení obou skupin.

Pěší rota se má skládati ze tří čet,
vojinů, vyzbrojených puškou a bodá-
kem, ručními granáty a polním ná-
bojem.

Její organisace bude:

1 kapitán (na koni), 3 poručíci veli-
telé čet, 1 poddůstojník, výkonný rot-
mistr a dálkoměřič, 6 četařů (2 na če-
tařích), 13 desátníků (4 na četu a 1 velitel
spojky), 120 vojinů, 8 vojinů telefo-
nistů, spojky s praporky a se svítil-
nicemi, 1 desátník-hospodářský pomoc-
ník, 6 vojinů-řemeslníků, 3 vodiči a 3
soumaři s truhlíky nábojů pro pušky,
1 vodič a 3 soumaři s bedničkami ruč-
ních granátů, 4 trubači.

Výkonný rotmistr spojky, trubači a
vodiči soumarů budou vyzbrojeni pi-
stolí, ostatní mužstvo tak, jak je shora
uváděno.

Dále má rota přenosný telefon, pra-
porky, osvětlovací přístroje, nezbytné
pro boj v noci.

Rota těžkých kulometů:

1. Bojovníci:

Kulomety: 8 kusů (4 na četu).

Velitel roty: 1 kapitán (na koni).

Velitelé čet: 2 poručíci (na koni).

Výkonný rotmistr a dálkoměřič, 1
rotmistr.

Velitelé kulometů — střelci 8 če-
tařů.

Nabíječi: 8 desátníků.

Obsluha: 24 vojinů.

Spojky: 6 vojinů (telefon, praporky,
běžci, svítliny atd., na kolech).

Trubač: 1 vojin.

Soumaři — 8 vodičů soumarů. 8
soumarů (nesou kulomety a částečně
náboje).

2. Nábojový hlouček:

1 četař velitel, 1 desátník a 8 vo-
jinů jako náhradníci pro „primer esca-
lón“, 8 soumarů s truhlíky nábojů a
záložními součástkami, 8 vodičů k nim,
1 soumar náhradní, 1 vodič k tomuto
soumaru, 1 desátník-hospodářský po-
mocník a 2 vojíni-řemeslníci.

Všechny osoby mimo hospodářské-
ho pomocníka a řemeslníky budou vz-
brojeni pistolí vzoru Thonsonova a
účinným nožem.

Rota doprovodných děl.

Rota by měla 4 děla ráže 37 mm
s malou počáteční rychlostí, střelba
nikoli rasantní a střelba s tenkými stě-
namí, aby se do nich mohlo vejítí vět-
ší množství výbušných látek. Děla
transportována na soumarech; kdyby
obsluha musila nésti děla sama, roz-
loží se každé dělo na 4 díly.

Složení této roty by bylo podle ná-
vrhu autorova toto:

První sled:

1 kapitán (na koni), 2 poručíci, veli-
telé čet (na koni), 1 výkonný rotmistr a
dálkoměřič (na kole), 5 vojinů-spojky
(praporky, telefon, svítliny atd.), 1 tru-
bač, 4 četaři-střelci, velitelé děl, 4 de-
sátníci-pomocníci při dělech, 4 vojíni-
nabíječi a 12 vojinů ostatní obsluhy.

Celkem 24 mužů obsluhy, t. j. 6 na
jedno dělo, dále 8 soumarů, a to 4 čís.
1 s děly, 4 čís. 2 s náboji a 8 vodičů
soumarů.

Druhý sled:

1 četař velitel, 4 soumaři s náboji,
4 vodiči k nim, 1 záložní soumar, 1
vodič, 1 desátník-hospodářský pomoc-
ník, 2 vojíni-řemeslníci, 4 vojíni jako
náhradníci pro první sled, se zákopni-
ckým nářadím.

Všechno mužstvo vyjímaje hospo-
dářského pomocníka a řemeslníky
bude vyzbrojeno opakovací pistolí vz.
Thonsonova.

Četa výbušných látek.

1 poručík, 1 četař, 3 desátníci, 30
vojinů, 1 soumar s nákladem výbuš-
ných látek, 1 vodič soumara; veškeré

mužstvo bude musit býti vycvičeno v jízdě na kole.

Výzbroj: pistole, dlouhý nůž, nůžky na střihání ostatného drátu.

Spojovací četa.

Velkou váhu klade ovšem autor na spojení, jemuž věnuje zvláštní odstavce, kde jeho důležitost zdůrazňuje. Kromě jednotlivých osob, které již každé rotě jsou pro spojení určeny, jest ještě tato spojovací četa.

Velitel pobočnický praporu (poručík). Dále 1 četař-dálkoměříč s dálkoměrem vz. Hand (na kole), 6 vojínů telefonistů (na kolech), z toho dva pro velitele praporu a po dvou pro každého velitele skupiny, 6 vojínů s praporek (3 stanice) a se svítilnami (na kolech), rovněž po dvou pro spojení pro velitele praporu a obou skupin, 12 vojínů cyklistů k roznášení rozkazů. Výzbroj: všichni pistole.

Praporeční trén:

Velitel rotmistr.

První sled: 1 četař, 1 automobil s ručním granát, 2 automobily s náboji pro pěchotu, 1 automobil s náboji pro doprovodná děla, 1 automobil s náboji pro rotu těžkých kulometů, 1 automobil s podkovářskými potřebami, různými jinými potřebami, 6 řidičů a 6 jejich pomocníků.

Druhý sled: 1 četař, 2 automobily s vodou, 6 automobilů s potravinami pro důstojníky i mužstvo, 1 automobil s krmivem pro soumary a koně, 1 automobil pro zavazadla, 6 kuchyní s mechanickou dopravou, pak 16 řidičů a 16 jejich pomocníků.

U obou sledů jsou řidiči vyzbrojeni pistoli a jejich pomocníci puškou.

Autor odůvodňuje pak obšírně, proč navrhuje automobilisaci a uvádí

různé systémy nákladních automobilů i jejich rychlost, z nichž nejpříhodnější se mu zdá 20 km v dobrém, 10 km ve špatném terénu. Velkou výhodu v zavedení motorisace vozatajstva vidí v odstranění enormního počtu dosavadních obyčejných vozů, jež byly ohromným a těžkopádným balastem.

V dalším výpočtu služeb, jako nospádářské služby, oděvnictva atd., nepřináší celkem nic nového.

Ke konci shrnuji ještě krátce:

Pozoruhodné je navrhované zrušení pluků a sdružování samostatných praporů přímo v brigády, pak rozdělení praporek na dvě skupiny.

Podle mého názoru je dobré, že návrh stanoví již v míru u rot těžkých kulometů 4 kulometry na četu, protože by tak již v míru bylo možno cvičiti v nejrůznějších případech a situacích s četou o 4 kulometech, a ne improvirovati případ od případu. Velitelům obou kulometných čet systemisuje se jezdecký kůň. U čety o 4 kulometech je to jistě výhodné, neboť četa bude obyčejně takticky rozdělena na 2 družstva, jichž stanoviště mohou býti od sebe dosti vzdálena.

4 trubači pro jednu pěší rotu zdají se mi býti zbytečnými.

Zajímavý a jistě dalších úvah hodný je návrh na motorisaci vozatajstva. Sympatické jest, že u celého praporu není ani jednoho vozu, přímo u setnin jen soumaři. Pak může taková setnina býti jistě pohyblivá.

Ráže 37 mm pro doprovodná děla zdá se mi býti příliš malá. Viz naše horské dělostřelectvo, jež je s dostatek pohyblivé při mnohem větší ráži.

Pozoruhodné je též, že velitelem spoj. čety jest pobočnický velitel praporu.

Kpt. K. Vaněk, p. p. 29.